Ազգ

Azg
armenian daily

Օգոստոս
26
Հինգշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ
ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 163 (414)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

ԵԱՀԽ

Մինսկի խումբը այս անգամ կհավաքվի Մոսկվայում

Մեզ հայտնի դարձած հավաստի աղբյուրների համաձայն, սեպտեմբերի 8-ին Մոսկվայում նախատեսվում է անցկացնել ԵԱՀԽ Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի ոչ պաշտոնական խորհրդակցություններ: Հայտնի է, որ օգոստոսի 14-ին Հռոմում ավարտված նույնաշիրդ խորհրդակցություններից հետո կողմերին ներկայացվեց նոր ժամանակացույց, այնուհետեւ Ադրբեջանի բարձրացրած հակահայկական հիստերիային հետեւեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հերթական հայտարարությունը, իսկ հետո Ադրբեջան մեկնեց ՌԴ նախագահի հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպանը: Նախատեսվում է, որ մոսկովյան հանդիպման ժամանակ կքննարկվեն կողմերի արված դիտողությունները, ինչպես նաեւ կճշտվեն ժամանակացույցի իրականացման ժամկետները: «Ազգ»

ԱՊՀ

ԱԳ նախարարների հանդիպումն ավարտվեց

Երեկ, լրագրողների հետ զրուցելիս, գնահատելով Մոսկվայում ԱՊՀ արտգործնախարարների հանդիպման արդյունքները, Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը գոհունակություն հայտնեց այն բանից, որ կայացել է գործարար, կոնկրետ աշխատանք: Ինչպես հաղորդեց Նոյյան տապանի մոսկովյան բյուրոն, Կոզիրեւի կարծիքով, ներկա հանդիպման ժամանակ ընդունված որոշումներում ի հայտ են եկել նոր տարրեր, դիմում համաշխարհային ընկերակցությանը, ինչպես նաեւ այնպիսի հարցերի հավաքածուն, որոնք «կապված են մեր պետության քաղաքացիների ամենօրյա կյանքի հետ», այդ թվում մարդու, փախստականների եւ տեղահանվածների իրավունքների պաշտպանությունը, վերաբերմունքը զինված հակամարտությունների նկատմամբ: Հանդիպման ժամանակ ընդունված կոնկրետ փաստաթղթերի թվում Անդրեյ Կոզիրեւը նշեց մարդու իրավունքների բնագավառի միջազգային պարտավորությունների մասին հայտարարության նախագիծը, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում Բելառուսի թեկնածության պաշտպանության մասին փաստաթուղթը, շրջակա միջավայրի պահպանության, ահաբեկչության, թմրամաֆիայի դեմ պայքարին եւ ԱՊՀ պետություններից մեկում զանգվածային ոչնչացման զենքի ստեղծման հնարավորությանն առնչվող փաստաթղթերը: ՆՏ

Կազմվում են առաջիկա կոալիցիոն զորքերը

Երեկ ՌԴ պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտնել է, որ ԱՊՀ երկրների պաշտպանության եւ ԱԳ նախարարները երեքշաբթի օրը եկել են մի շարք կարեւոր համաձայնությունների: Որոշվել է միավորված զինված ուժերի հրամանատարության փոխարեն ստեղծել պաշտպանության նախարարների խորհուրդ, իսկ որպես աշխատանքային համակարգիչ օրգան՝ դրան կից շտաբ: Շտաբը կղեկավարի գեներալ-գնդապետ Վիկտոր Սամսոնովը, որին սեպտեմբերի 7-ին պետք է հաստատի ԱՊՀ երկրների ղեկավարների խորհուրդը:

Ռուսաստանի, Ղազախստանի, Կրղզստանի, Թուրքմենստանի եւ Տաջիկստանի ազգային ղեկավարները որոշել են տաջիկա-աֆղանական սահմանի գոտում ստեղծել խաղաղապահ կոալիցիոն ուժեր: Կոալիցիոն ուժերի հրամանատար է առաջադրվել գեներալ-գնդապետ Բորիս Պյանկովը: Որոշվել է նյութատեխնիկական մատակարարման հիմնական բազան ստեղծել Դուշանբեում, իսկ պահեստայինը՝ Խորողում: Համաձայնեցվել են նաեւ զորքերի ֆինանսավորման չափաքանակները եւ մեխանիզմները: Գրաչովի խոսքերով, երկուշաբթի օրն աշխատանքային խմբեր կմեկնեն Դուշանբե, որոնք պետք է քննարկեն զորքերի տեղաբաշխման եւ պատասխանատվության գոտիների որոշման խնդիրները: Ղազախստանը խոստացել է քննարկել իր մասնակցության հարցը եւս:

Միաժամանակ ՌԴ սահմանապահ զորքերի հրամանատար, գեներալ-գնդապետ Ա. Նիկոլաեւը հայտարարել է տաջիկական ընդդիմության եւ աֆղանական մոջահեդների հարձակման նախապատրաստությունների մասին, որով հնարավոր զինված ստորաբաժանումների եւ դրանց հետեւանքների պատասխանատվությունը դրել է տաջիկա-աֆղանական սահմանի իրավիճակի հաղաքական կարգավորման խանգարող ուժերի վրա: ԻՖ

Ղարաբաղ

«ԳՈՐՇ ԳԱՅԼԵՐԸ» ԱՊԱՐԴՅՈՒՆ ՓՈՐՁՈՒՄ ԵՆ ՓԱԿԵԼ ԼԱՉԻՆԻ ՄԻՋԱՆՑՔԸ

Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հարավային մատույցներում տեղաբաշխված «Գորշ գայլեր» խմբավորման գրոհային ջոկատները երկու օր է, օգոստոսի 24-ին եւ 25-ին, ձգտում են հայերին դուրս մղել ստրատեգիական կարեւոր բարձունքներից եւ փակել Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ: «Գորշ գայլերի» բոլոր փորձերը վստահորեն կասեցվել են հայկական ստորաբաժանումների կողմից: Երկուստեք կան զոհեր եւ վիրավորներ:

Իրադրությունը Ղարաբաղ-ադրբեջանական ռազմաճակատում մնում է անփոփոխ, հաղորդում է ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբը: Իր հերթին, Սնարք գործակալությունը, վկայակոչելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբը, հայտնում է, թե ադրբեջանական բանակը շարունակում է կենդանի ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի խոշոր կուտակումներ Կուբաթլուի շրջանում: Այս հատվածում չեն բացառվում թեժ մարտեր: Մասնավորապես, ադրբեջանական կազմավորումները երեկ գնդակոծել են Հադրութի շրջանի Խծաբերդ գյուղի պաշտպանական դիրքերը:

Միաժամանակ ԼՂՀ մամուլի եւ լրատվության դեպարտամենտի աշխատակից Բորիս Գեւորգյանը Սնարքին հայտնել է, թե Ղարաբաղի պաշտպանության բանակի ստորաբաժանումներին հրաման է տրվել ետ քաշվել նախնական դիրքեր: Հայկական զորքերը կասարել են իրենց խնդիրը, ճնշելով ադրբեջանական բոլոր այն կրակակետերը, որտեղից ադրբեջանցիները հրթիռահրետակոծում էին ԼՂՀ խաղաղ բնակավայրերը: Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանի նկատմամբ ԼՂՀ տարածքային պահանջատիրությանը, ասաց Բորիս Գեւորգյանը, այդպիսի բան գոյություն չունի եւ ունենալ չի կարող: ԼՂՀ բանակի բոլոր գործողությունները պայմանավորված են Ղարաբաղի բնակչության անվտանգությունը ապահովելով:

Միաժամանակ մարտերը շարունակվում են Ֆիզուլու եւ Ջեբրայիլի ուղղությամբ: Հայկական ստորաբաժանումները միջոցներ են ձեռնարկում լռեցնելու այդտեղ տեղաբաշխված ադրբեջանական կրակակետերը: Բաքվի ռադիոյի տվյալներով, 8 օրվա մեջ ղարաբաղյան ուժերը գրավել են 50 բնակավայր, առգրավել 20 տանկ, 4 հրետանային կայանք, ահռելի քանակությամբ զինամթերք, խփվել է ադրբեջանական 4 հետեւակի մարտական մեքենա: Հայկական կողմից, նախնական տվյալներով, ականի վրա պայթել է 3 տանկ: Ռազմաճակատի մյուս հատվածներում հարաբերական հանգիստ է տիրել:

Օգոստոսի 25-ի առավոտյան ադրբեջանական հետեւակը Կուբաթլուի տարածքից փորձել է հարձակվել Կոռնիձորի ուղղությամբ, սակայն ետ է մղվել: Միաժամանակ Զանգելանի տարածքից հրետանային պատրաստությունից հետո ադրբեջանցիները հարձակման են անցել Կապանի շրջանի Սրաշեն գյուղի ուղղությամբ, սակայն այս գրոհը նույնպես արդյունք չի տվել: Հայկական ուժերը միջոցներ են ձեռնարկում թշնամու կրակակետերը լռեցնելու համար: «Ազգ»

Գումբատովի զինակիցները ընդհարվեցին կառավարականների հետ

Օգոստոսի 23-ին, ժամը 22-ին Լենքորանում զինված ընդհարումներ սկսվեցին կառավարական զորքերի եւ Մուղանի Թալիշական Հանրապետության ղեկավար Ալիքրամ Գումբատովի կողմնակիցների միջեւ: Վերջինս իր 200 մարդկանցով բանակել էր 704-րդ բրիգադի դիրքերում, որոնք լիովին շրջապատված էին Ադրբեջանի ներքին զորքերի ստորաբաժանումների ու տեղաբնակների զինված խմբերի կողմից եւ գնդակոծվում էին զրահամեքենաներից ու ծանրականետներից: Ընդսմին, բրիգադի հրամանատարը ժխտում է իր տարածքում խռովարար գնդապետի գտնվելու փաստը: Օգոստոսի 24-ի առավոտյան Լենքորանի վարչակազմի շենքի առջեւ շարունակվում էր բազմահազարանոց հանրահավաքը: Խաբար սերվիս գործակալությանը տված հարցազրույցում ստեղծված իրավիճակն օրհասական անվանեց Լենքորանի շրջանի գործադիր իշխանության նոր ղեկավար Դիլարուբա Ջամալովան: Նա երկյուղներ ունի, որ Գումբատովի մարդիկ խաղաղ իշխանությունը զավթելու նոր փորձ կձեռնարկեն: Չնայած դրան, Ջամալովան հայտարարեց, թե նրանց չի հաջողվի վերականգնել իրենց վարչակարգը: «Մենք բավարար ուժեր, այդ թվում զինված ուժեր ունենք հանցագործներին դիմակայելու համար, որոնց նպատակները հեռու են Ադրբեջանի շահերից», ասաց նա: Դիլարուբա Ջամալովան 1980-88 թթ. եղել է Ադրբեջանի կոմկուսի Լենքորանի մարզկոմի առաջին քարտուղար, իսկ վերջերս տեղական համալսարանի պրոռեկտորն էր: Նաեւ հաղորդվում է, որ Ադրբեջանի նախագահի պաշտոնակատար Ալիեւի հրամանագրով Լենքորանի բախումների ժամանակ զոհված երեք անձանց շնորհվել է Ազգային հերոսի կոչում: Օգոստոսի 24-ին նրանց թաղմանը ներկա էր Բաքվից եկած պատվիրակությունը: Սնարք

Հնդկաստան

Ո՞վ է սպանել Ռաջիվ Գանդիին

Հնդկաստանի նախկին վարչապետ Ռաջիվ Գանդիի սպանությունը կապակցվել է Շրի Լանկայի հյուսիս-արեւելքում գործող «Թամիլ Իլամի ազատագրման վագրեր» անջատական խմբավորման ղեկավար Պրաբհակարանի անմիջական ցուցումով: Այս փաստը բացահայտվեց Մադրասում, Ռաջիվ Գանդիի դեմ մահափորձի կազմակերպման մեջ մեղադրվող մի խումբ անձանց դատավարությունում: 1991 թ. մայիսի 21-ին Ռաջիվ Գանդին պատրաստվում էր Թամիլնադի նահանգում ելույթ ունենալ բազմամարդ հանրահավաքում, երբ ծաղկեպսակով նրան ընդհուպ մոտեցավ մի ջահել կին, որը, ինչպես պարզվեց, «կենդանի ռումբ» էր: Մասնիկ պայթյունից զոհվեցին նախկին վարչապետը եւ նրա շրջապատի մի քանի մարդիկ:

Մադրասի դատավարությունում մեղադրյալներից մեկը՝ ոմն Դհանասեքարան ցուցմունք տվեց, թե հենց ինքն է ապահովել հանցագործության գլխավոր կազմակերպչի, «Վագրերի» առաջնորդներից մեկի՝ Սիվասարանի փախուստը: «Նա ինձ ասաց, որ Գանդիին սպանել է Պրաբհակարանի հրամանով», դատարանին հայտնեց մեղադրյալը: Հնդկաստանի անվտանգության ուժերը հայտնաբերել էին Սիվասարանին եւ սպանել փոխհրաձգության ժամանակ:

ԱՐՄԵՆ ՊՐՈՒՍՅԱՆ ՏԱՍՍ

Պաղեստինցիները կինեն: Իսրայելը հայտնել է, որ Լիբանանից վերադարձած ախտորյալները կկալանվեն ու հարցաքննվեն «հեսազա ...» համապատասխան հարցաքննությունից հետո նրանցից ոմանք կդատվեն «հետազոտությունների համար», հայտնել է Իսրայելի պաշտպանության նախարարության մի պաշտոնյա: Իսրայելն անցած շաբաթ ասել էր, որ կթույլատրի ձմեռած 396 ախտորյալներից 187-ի վերադարձը սեպտեմբերի կեսերին:

Մոսկվա

Ելցին-Ալիեւ հանդիպում սեպտեմբերին

Սեպտեմբերի 4-ին աշխատանքային այցով Մոսկվա կմեկնի Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նախագահ Հեյդար Ալիեւը, որը, ըստ մոսկովյան հավաստի աղբյուրների, կհանդիպի Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հետ: Հայտնի դարձավ, որ երկու նախագահները կքննարկեն շրջանում ստեղծված իրավիճակը եւ Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման հետ կապված հարցեր: Ըստ թուրքական «Հյուրրիյեթ» թերթի, Հեյդար Ալիեւը դիմել է Մոսկվային Ադրբեջանին ԱՊՀ կազմում ընդգրկելու խնդրանքով: Ենթադրվում է, որ դիմումը դրվելու է խիստ գաղտնի պայմաններում: Չի բացառվում, որ Ելցին-Ալիեւ հանդիպման ժամանակ այդ հարցը ստանա որոշակի լուծում:

Այժմ Բաքվում է գտնվում նաեւ Ռուսաստանի նախագահի հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Վլ. Կազիմիրովը, որն ամենայն հավանականությամբ նախապատրաստում է Ելցին-Ալիեւ հանդիպման ընթացքում քննարկվելիք հարցերի շրջանակը, ինչպես նաեւ Բաքվի եւ Ստեփանակերտի պաշտոնական ներկայացուցիչների հանդիպումը: «Ազգ»

16 թուրք զինվորներ սպանվեցին քուրդ ապստամբների կողմից անցած շաբաթ Իզզիրի շրջանում, հաղորդեց «Անատոլու» գործակալությունը: Եւս չորս թուրք անհայտ կորել են: Նույն օրը երկու թուրք զինվոր զրահամեքենայով պայթել են ականի վրա Իրանի, Թուրքիայի եւ Հայաստանի սահմաններից ոչ հեռու: Սնարք

Աշխարհ

Կասկածամիտ Ամերիկան

Միացյալ Նահանգները նախատեսում են կիրառել առեւտրական պատժամիջոցներ Պեկինի դեմ, քանի որ վերջինս խախտել է Պակիստանին հրթիռային տեխնոլոգիաներ չվաճառելու իր խոստումը: ԱՄՆ պատասխանատուները ասել են, թե այդ մասին կհայտարարվի այս շաբաթվա մեջ, Չինաստանին տեղեկացնելուց հետո: Այս պատժամիջոցները կարող են ազդել հարյուր միլիոնավոր դոլլարների հասնող երկկողմանի բարձր տեխնոլոգիաների առեւտրի վրա: ԱՄՆ պաշտոնյաները վաղուց էին կասկածում, որ Չինաստանը Պակիստան է ուղարկում M-11 բալիստիկ հրթիռների բաղադրամասերը: Այս հրթիռները 1000 ֆունտանոց մարտագլխիկները կարող են տեղափոխել 186 մղոն: Հայտնվել է նաեւ, որ քննարկվում է Պակիստանի դեմ պատժամիջոցների հարցը: Իսկ չինական եւ ռուսական պաշտոնյաները բողոքարկել են երկար բանակցությունների առարկա չինական նավի ստուգումը: ԱՄՆ կասկածում էր թե այդ նավը զենք է մատակարարում Իրանին:

Ստոլտենբերգը կոչում է ընտրություն կատարել

Բոսնիայում ՄԱԿ-ի միջնորդ Թորվալդ Ստոլտենբերգը օգոստոսի 23-ին Անվտանգության խորհրդին հայտնեց, որ եթե պատերազմող կողմերը չընդունեն խաղաղության պլանը, ապա իրավիճակը կարող է պայթել: «Մենք պետք է ընտրություն կատարենք բանակցված խաղաղության կամ շարունակվող եւ ուժեղացող պատերազմի միջեւ», ասել է նա: Ստոլտենբերգի խոսքերով, ներկայացրած նախագիծը ապահովում է Բոսնիայի իշխանությունը, անկախությունը եւ ամբողջականությունը: Մուսուլմաններին տրվում է տարածքի մոտ 30 տոկոսը, ընդ որում քարտեզը գծել են ոչ թե միջնորդները, այլ կողմերը: Սարաեւոն 2 տարով կլինի ՄԱԿ-ի, իսկ Մոստարը՝ ԵՄԽ ղեկավարության տակ: Ստոլտենբերգը հայտնել է նաեւ, որ առկա 25000 խաղաղապահ զորքին հարկ կլինի ավելացնել եւս 40000: Մինչդեռ, խորվաթական զորքերը դրժում են իրենց խոստումները եւ չեն թողնում, որ օգնության շարասյունը մտնի Մոստար: ԱՄՆ հայտարարել է, որ օգնության միակ ուղին օդային ճանապարհն է եւ արդեն սննդամթերքի 13000 փաթեթ է իջեցվել օդանավերից: «Ազգ»

Փախուստ Իրաքից

Երկու նախկին իրաքյան դեսպաններ փախել են Մեծ Բրիտանիա: Սադդամ Հուսեյնի ընդդիմադիրները դա համարել են կառավարության խոշոր անհաջողություն: Լոնդոնում կայացած մամուլի ասուլիսում նախկին դեսպանները Իրաքի վարչակարգը որակել են որպես «ահաբեկչության եւ պարսավի» ռեժիմ: Նրանք հայտնել են, որ կմիավորեն իրենց ուժերը իրաքյան ընդդիմության հետ:

Բանակցություններ ապստամբների հետ

Հռոմի կարդինալներից մեկը ժամանել է հյուսիսային Նիկարագուայում գտնվող Քիլալի բնակավայրը, այստեղ պահվող 16 պատանդների մասին աջ ապստամբների հետ բանակցությունների համար: Մյուս կողմից, Մանագուայում նախկին նախագահ Օրտեգան հանդիպել է ձախ ապստամբների հետ, որոնք պահում են երկրի փոխնախագահին եւ 15 այլ պատանդների: Մեկ շաբաթ առաջ սկսված հակամարտության սկզբից 2 կողմերն էլ հանձնել են մի քանի պատանդների: ■

digitised by A.R.A.R.@

Հայացք

Պաշտպանության նոր նախարար. անհեթեթությու՞ն, թե...

Մի քանի օր առաջ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հրամանագիր ստորագրեց այլ աշխատանքի անցնելու կապակցությամբ Վազգեն Մանուկյանին պաշտպանության նախարարի պաշտոնից ազատելու եւ միաժամանակ այդ պաշտոնում ԼՂՀ ներկայիս պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանին նշանակելու մասին:

Այդպես էլ նախարար չդարձած պարոն Վազգեն Մանուկյանի հրաժարականը (հիշեցնենք, որ նույնիսկ հանրապետության կառավարության վերջին կազմի հաստատման ժամանակ նա մնաց նախարարի պաշտոնակատար) ինքնին հետաքրքրական է: Սակայն անհրաժեշտ եւ նույնիսկ բավարար տեղեկությունների բացակայության պատճառով անհնար է դա մեկնաբանել. մնում է ուշադրության առնել նրա հիվանդությունը եւ Ֆրանսիայում բուժվելուն առնչվող հաղորդումները:

Բայց ոչ պակաս հետաքրքրական չէ նոր նշանակումը, ավելի ճիշտ, Հայաստանի պաշտպանության նախարար դարձած մարդու կարգավիճակը: Միանգամայն ակնհայտ է, որ պրն Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նոր քայլը թելադրված է ինչ-ինչ անչափ լուրջ հանգամանքներով, հակառակ դեպքում ՀՀ նախագահը հազիվ թե դիմեր կասկածի տակ առնելու իր ավանդական խաղաղական գիծը ԼՂՀ ինքնուրույնության եւ Ադրբեջանի ու Լեռնային Ղարաբաղի միջեւ երեք տարուց ավելի շարունակվող ռազմական գործողություններին Հայաստանի մասնակից չլինելու վերաբերյալ:

Հարկ է ընդգծել, որ ԼՂՀ-ն այս ծզծզվող հակամարտության կողմերից մեկն է, մարտնչող պետություն (թեեւ չի ճանաչվել միջազգային ընկերակցության կողմից): Արդի պատմությունը, համենայն դեպս 20-րդ դարի պատմությունը, հիշում է միայն մեկ դեպք, երբ մի պետության քաղաքացին պաշտպանության նախարար է դարձել ուրիշ երկրում. ԽՍՀՄ մարշալ Ռոկոսովսկին որոշ ժամանակ այդ պաշտոնն է զբաղեցրել Լեհաստանում... Ի՞նչ է սա, մեծերին նմանվելու ցանկությու՞ն, թե մարտահրավեր այն նույն համաշխարհային հասարակական կարծիքին, որը իր կառավարման ամբողջ ժամանակամիջոցում պրն Տեր-Պետրոսյանը ջանում էր մանրակրկիտ կերպով հաշվի առնել: Որքանո՞վ է դա հեռանկարային եւ որոշակի խաղաթուղթ չի՞ տալիս արդյոք Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի հակառակորդների ձեռքը:

Վերջին նշանակման կապակցությամբ ծագող այս եւ մյուս հարցերի պատասխանները, հավանաբար, կարող է տալ միայն ինքը՝ ՀՀ նախագահը: Սակայն հիշեցնենք, որ բուն ԼՂՀ-ն առայժմ ճանաչված չէ Հայաստանի ղեկավարության կողմից, որը երկար ժամանակ է, ինչ իր դիրքորոշումը փաստարկում է նրանով, թե նման քայլը համազոր է պատերազմի պաշտոնական հայտարարմանը: Այսինքն, Հայաստանի իշխանությունների համար առայժմ գոյություն չունի ԼՂՀ քաղաքացիություն, իսկ եթե հաշվի առնենք, որ միջազգային իրավունքի տեսակետից սույն տարածքի եւ դրա բնակչության վրա տարածվում է Ադրբեջանի իրավասությունը, ապա իրավիճակը նուրբ բնույթ է ստանում: «Ազգ»

ՀՀ նախագահի խորհրդական Արսեն Արփալյանի Սոչիում գտնվող գրասենյակից առգրավել են 14 ավտոմատ, 1 ատրճանակ եւ մեծ քանակությամբ զինամթերք: Այս մասին Նեգա գործակալությանը հայտնեցին Կրասնոդարի միլիցիայի մարզային բաժնից: Խուզարկման հիմք էր հանդիսացել Արփալյանի գրասենյակ կատարած կասկածելի անձանց այցելությունը, որոնք ձերբակալվել են Սոչիի մի ձեռներեցից 15 մլն ռուբլի շորթելու մեջ: Ձերբակալման ժամանակ Արփալյանի թիկնապահները հայտարարեցին, թե Սոչիի ոստիկանության գործողությունները անօրինական են, քանի որ այդ տարածքը Հայաստանի սեփականությունն է, ինչը Սոչիի ՆԳՎ-ում հերքեցին, ասելով, թե Արփալյանը Ռուսաստանի քաղաքացի է եւ գրասենյակը ոչ մի կապ չունի Հայաստանի հետ: Երեկ ՀՀ նախագահի բանբերը հրաժարվեց որեւէ մեկնաբանություն տալ կատարվածին, ասելով, թե անհրաժեշտ է հենվել որեւէ գործակալության աղբյուրների վրա: «Ազգ»

Միջազգային

ԶԱՐԴԵՂԵՆԸ ԳԱԶԻ ԴԻՄԱՑ. Ո՞ՐՆ Է ԱՎԵԼԻ ԾԱՆՐ

Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի Թուրքմենստան կատարած պաշտոնական այցի արդյունքները թեեւ առայժմ շոշափելի չեն, սակայն եթե երկու երկրների միջեւ ստորագրված համաձայնագրերը կյանքի կոչվեն, ապա մեր հանրապետության սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը բավականին կբարելավվի: Դա նախեւառաջ կապված է գազի մատակարարման հետ, որի կապակցությամբ Թուրքմենստանի նախագահը օգոստոսի 24-ին Աշգաբադում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց, թե Հայաստանն իրավամբ հուսալի գործընկեր է, ժամանակին կատարել է իր վճարումները եւ ընդ որում մի մասը վճարել է թանկարժեք մետաղներից պատրաստված զարդեղենի ձեւով, որը նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը իր այցի նախօրեին ինքնաթիռով ուղարկել էր Թուրքմենստան:

Սապարմուրատ Նիյազովը գոհունակությամբ նշեց, որ Թուրքմենստանի կանայք կուրախանան, քանի որ շուտով խանութներում կվաճառվի հայկական զարդեղեն: Համենայն դեպս, ինչ-որ հայկական գանձերի մասին խոսք չգնաց, հակառակ նրան, որ հանդիպումից հետո օտար աղբյուրները սկսեցին տարածել, թե Հայաստանը արտահանում է իր գանձերը գազի դիմաց:

Այլ հարց է, թե ինչպիսի ջանքեր պահանջվեցին Հայաստանի պատվիրակությունից եւ փորձագետներից, որոնք մեկ շաբաթ Աշգաբադում բանակցություններ էին վարում գազի մատակարարման ուղղությամբ: Իհարկե, սա աշխատանքն արդեն հետեւում է, սակայն հայ լրագրողներիս, որոնց բախտ վիճակվեց զրուցել մեր պատվիրակության մասնագետների հետ, հասկանալի դարձավ, որ յուրաքանչյուր խորանարդ մետր գազ տրվում է երկարատեւ բանակցություններից հետո: Ի դեպ, ինչպես ասաց «Հայգազարդ» պետական ձեռնարկության գլխավոր տնօրեն Ռոլանդ Ադոնցը, իհարկե, կնքված պայմանագրերից հետո բնակչության վիճակը որոշ չափով կբարելավվի, սակայն դժվարություններ կան Ղազախստանի տարածքում, ուր պայթել է կոմպրեսորային կայանը: Դրա համար հայ-ռուսական-թուրքմենստանյան համատեղ հանձնաժողովը կայցելի Ղազախստան, որպեսզի արագացվի կայանի վերականգնման աշխատանքները: Եւ քանի որ նախատեսվում է Թուրքմենստանից Ղազախստանի միջով դեպի Դաղստան, Չեչնիա, Վրաստան ու Հայաստան ուղարկել օրական 74 մլն. խմ. գազ, ապա մինչեւ չվերանորոգվի այդ կայանը, նման հնարավորություն չի լինի:

Ինչպես նշել էինք մեր նախորդ համարում, կողմերը պայմանավորվել են, որ այդ թվականից Հայաստանին կտրամադրվի օրական 8,5 մլն. խմ գազ մինչեւ նոյեմբերի 1-ը, իսկ դրանից հետո մինչեւ տարեվերջ 10,5 մլն խմ.: Սակայն մի այլ խնդիր էլ կա, որ Հյուսիսային Օսիայի եւ Ինգուշիայի սահմանագծում պատերազմական գոտի է, եւ այնտեղ գտնվող կայանը չի աշխատում: Այս պատճառով էլ մինչեւ այն չսկսի գործել, Հայաստանը 10,5 մլն. խմ չի կարող ստանալ: Այժմ, ըստ պրն. Ադոնցի, Հայաստանը վճարում է միջազգային գներով՝ 1000 խմ-ի համար 80 դոլլար: Բնակչությանը կվաճառվի 1000 խմ-ը 15 հազար ռուբլով, այսինքն եթե հաշվի առնենք, որ մեկ անձի համար նախատեսվում է ամսական 20 խմ գազ, ապա չորս անձից բաղկացած ընտանիքը գազի սալիկից օգտվելու պայմաններում կծախսի ամսական 1200 ռուբլի: Պրն. Ադոնցի ասելով, դա շատ էժան է գազ չունեցող Հայաստանի համար: Օրինակ Հոլանդիայում, ուր կան գազի պաշարներ, 1 խմ վաճառվում է 350 ռուբլով, այն դեպքում, երբ Հայաստանում դա հավասար է 15 ռուբլու:

Հայ-թուրքմենական բանակցություններում եղան նաեւ որոշակի վիճելի հարցեր, կապված մասնավորապես լիզինգային վճարման կամ թուրքմենական մանեթի օգտագործման հետ:

Սակայն գլխավոր հարցը մնում է գազամատակարարման հուսալիության խնդիրը: Հայկական կողմը թեեւ համոզված է, որ ձեռք բերված պայմանավորվածությունները կկատարվեն, բայց կյանքը մնում է կյանք, եւ դեռ հայտնի չէ, թե ինչպես իրեն կպահի հազար անգամ խոստումներ տված Վրաստանը: Թեեւ Թուրքմենստանի նախագահ Նիյազովը, պատասխանելով երաշխիքների մասին մեր հարցին, ասաց, թե Թուրքմենստանն է երաշխավորում գազի լիարժեք մատակարարումը, հաշվի առնելով, որ անցած շաբաթ Աշգաբադում Էդուարդ Շեւարդնաձեն խոստացել է չխախտել պայմանավորվածությունը: «Հայ ժողովուրդը եւ Հայաստանի նախագահը կարող են հանգիստ լինել, Թուրքմենստանը կկատարի իր պարտավորությունները», հայտարարեց պրն. Նիյազովը: Միեւնույն ժամանակ նա նշեց, որ ոչ մի երրորդ երկիր չի կարող ազդել երկկողմ հարաբերությունների վրա: Իսկ եթե գազամուղի վրա որեւէ հարձակում լինի, ապա մեղավորները կկրեն միջազգային իրավական նորմերով սահմանված պատասխանատվություն: Թուրքմենստանի նախագահն ասաց, թե հայ ժողովրդի ձմռան կարիքները հոգալու համար միջազգային գներով Հայաստանին է տրվելու 15 հազար տոննա նավթ եւ 100 հազար տոննա դիզելային վառելանյութ:

Սապարմուրատ Նիյազովը նշեց նաեւ, թե Հայաստանը ցանկություն է հայտնել մասնակցել Թուրքմենստան-Իրան գազամուղի կառուցման ծրագրին եւ, բացի այդ, առաջարկել, որ գազամուղի մի ճյուղավորում մտնի Հայաստան: Մասնագետների կարծիքով, առայժմ դա անիրականանալի ծրագիր է, քանի որ վերջին 20 տարվա ընթացքում նման հսկայական ներդրումներ պահանջող ծրագրեր չեն իրականացվել: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը իր կողմից նշեց, թե երկու երկրների կապը պետք է միջնորդավորված լինի, քանի որ չկա ընդհանուր սահման, եւ առաջարկեց, որ մինչ Թուրքմենստան-Իրան երկաթուղու շինարարությունը ստեղծվի Հայաստան-Իրան-Թուրքմենստան համատեղ ճանապարհատրանսպորտային ֆիրմա:

Անցնելով մեր պատվիրակության ընդունելության ու բանակցությունների բնույթին, նշենք, որ այն կազմակերպված էր Արեւելքին բնորոշ ճոխությամբ, միջազգային արարողակարգի բոլոր նրբություններով, ընդհուպ մինչեւ «Թուրքմենստան» [illegible] կատարած այցով կամ Աշգաբադի փողոցներում փակցված Նիյազովի եւ Տեր-Պետրոսյանի մեծադիր դիմանկարներով: Իհարկե, եւ տեղի մամուլը, եւ անձնական շփումները հաստատեցին, որ Նիյազովի անձի պաշտամունքն օրեցօր ավելանում է, անգամ ընդդիմության հոտ չի փչում, սակայն, շատերի կարծիքով, մարդկանց ոչ այնքան մթերքների էժանությունն է ոգեւորում, կամ կենտրոնային համակարգը, որքան խաղաղությունը: Մարդիկ մտածում են՝ թող անհատի պաշտամունք լինի, բայց միայն թե պատերազմ չսկսվի: Ի դեպ, այդ հարցը տվեցին նաեւ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, որն ասաց, թե Թուրքմենստանը նախկին ԽՍՀՄ այն երկրներից մեկն է, ուր չկա ազգային հարց: Եւ այդ հարցը, շնորհիվ երկրի ղեկավարության, լուծվում է խաղաղությամբ: Սապարմուրատ Նիյազովը իր հերթին անդրադարձավ Ղարաբաղի խնդրի կարգավորմանը, նշելով, թե հարցը պետք է լուծվի խաղաղ բանակցությունների սեղանի շուրջ, միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում: Պրն. Նիյազովը նշեց, որ հայ ժողովուրդը մեծ ավանդ ունի համաշխարհային քաղաքակրթության պատմության մեջ եւ իր ցանկությունն է, որ Կովկասի հողում խաղաղություն հաստատվի:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նույնպես նշեց ԵԱՀԽ շրջանակներում հարցի խաղաղ կարգավորման կարեւորությունը, բայց միեւնույն ժամանակ հիշեցրեց, որ Ղարաբաղի բարձրացրած պայմանները արդարացի են, եւ մինչեւ Ադրբեջանում կայուն իշխանություն չհաստատվի, դժվար է որեւէ հստակ պայմանավորվածության հանգել:

Մի խոսքով, Թուրքմենստանն ու Հայաստանը այցի արդյունքներին նվիրված կոմյունիկեում նշեցին, թե Ղարաբաղի հարցի լուծումը հիմնվում է ուղղակի շփումների եւ ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԽ-ի միջնորդական ջանքերի քաջալերման վրա:

Նախագահները որոշեցին համագործակցել ոչ միայն ՄԱԿ շրջանակներում, այլեւ միջազգային տարբեր կազմակերպություններում: Իր կողմից պրն. Նիյազովն արդեն հրավիրել է նախկին ԽՍՀՄ երկրների նախագահներին հոկտեմբեր ամսին Թուրքմենստանում քաղաքական խորհրդակցություններ անցկացնելու: Այնպես որ, կապերը կրկին ամրապնդվում են, բայց որքանով դրանք ամուր ու հուսալի կլինեն, ցույց կտա ժամանակը:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Աշգաբադ-Երեւան

Երեւան

Քաղխորհրդի նախագահը նաեւ պատգամավոր է

Օգոստոսի 24-ին Երքաղխորհրդի նախագահ, թիվ 104 ընտրատարածքից Երքաղխորհրդի պատգամավոր Վահագն Խաչատրյանը մայրաքաղաքի Շահումյանի շրջանի թիվ 181 դպրոցում հանդիպում ունեցավ ընտրատարածքի ընտրողների հետ: Հանդիպման նպատակը կապված էր քաղխորհրդի առաջիկա նստաշրջանում ՀՀ Սահմանադրության նախագծի քննարկման հետ: Երքաղխորհրդի նախագահը հանդիպման ժամանակ ներկայացրեց նաեւ քաղխորհրդի գործկոմի վերջին 6 ամսում կատարած աշխատանքները եւ առաջիկա անելիքները, որոնք առնչվում են ձմռան նախապատրաստական աշխատանքներին:

Ծանոթ լինելով շրջանի եւ քաղաքի խնդիրներին, որ կապված են կենսապահովման ոլորտի հետ, նախագահը շրջանի ղեկավարությանը եւ համապատասխան վարչություններին հանձնարարեց զբաղվել այդ խնդիրների լուծմամբ: Միաժամանակ հանդիպման վերջում պրն. Խաչատրյանը կարեւորեց նաեւ շրջանի ղեկավարների նման հանդիպումների անհրաժեշտությունը բնակչության հետ: «Ազգ»

Որ շինարարությունը չկանգնի

Երքաղխորհրդի երեկ տեղի ունեցած նիստում բազում այլ հարցերի հետ քննարկվեց նաեւ Երքաղխորհրդի գործկոմի կապիտալ շինարարության վարչության սոցիալական նշանակության եւ քաղաքային տնտեսության օբյեկտների շինարարության 1993 թ. ծրագրի կատարման ընթացքի մասին հարցը: Նշվեց, որ շինարարության դանդաղ ընթացքը պայմանավորված է վառելիքաէներգետիկ ճգնաժամով, խոչընդոտող է նաեւ այն հանգամանքը, որ շինարարական աշխատանքներ թույլատրվել են միայն ապրիլ ամսից եւ շինօբյեկտներին տրվել է 2 կամ 4 ժամ հոսանք, որն էլ բնականաբար ազդել է շինարարության տեմպերի վրա: Այս առթիվ նիստին ներկա ՀՀ շինարարության փոխնախարարի կողմից հարց բարձրացվեց, որ քաղխորհուրդն օժանդակի եւ աջակցի շինարարական օբյեկտներին բավարար քանակությամբ էլեկտրաէներգիայով եւ վառելիքով ապահովելու գործին, որպեսզի շինարարությունն ավարտին հասցվի:

Հարցի վերաբերյալ գործկոմն ընդունեց համապատասխան որոշում. «Ազգ»

Մոսկվայում բացվելու է ՀՀ արդյունաբերության նախարարության ներկայացուցչությունը: Այսպիսի որոշում է ընդունվել օգոստոսի 23-ին կայացած արդյունաբերության նախարարության կոլեգիայում: Կոլեգիայում քննարկվել է նաեւ նախարարության ենթակա ԼՂՀ արդյունաբերական ձեռնարկությունների աշխատանքի հարցը: ՆՏ

Լուր

ԱՄՆ դեսպանը իր հավատարմագիրը հանձնեց... Էլչիբեյին

Օգոստոսի 18-ին Թուրքիայի ԱԳՆ մի բարձրաստիճան պաշտոնյա հերքել է հիմնական ընդդիմադիր կուսակցության՝ Մայր հայրենիքի ղեկավար Մեսութ Յըլմազի հայտարարությունը, թե Նախիջեւանում գլխավոր հյուպատոս Օրհան Էրթուղրուլօղլուն ետ է կանչվել Անկարա: Համաձայն նրա բացատրության, Էրթուղրուլօղլուն ավելի վաղ էր կանչվել մայրաքաղաք խորհրդակցության համար եւ նրա բացակայությամբ պարտականությունները դրվել են մի այլ պաշտոնյայի վրա: Յըլմազը, խոսելով Թուրքիա այցելած մի խումբ ԱՄՆ կոնգրեսականների հետ, ափսոսանք է հայտնել այն ցավալի զուգադիպության համար, որ Թուրքիան ետ է կանչել իր գլխավոր հյուպատոսին հենց այն ժամանակ, երբ Ադրբեջանում Միացյալ Նահանգների դեսպանը այցելել էր Նախիջեւան, հավատարմագրեր հանձնելու նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյին: Նոր դեսպանն այս քայլով ընդգծել է ԱՄՆ կողմից Էլչիբեյի նախագահությունն ընդունելը: BBC

Ադրբեջանի ապագան պարզ չէ ԱՄՆ-ի համար

Ադրբեջանի ապագան պարզ չէ, եւ ղեկավարությունը պետք է աշխատի հարեւանների հետ բանական հարաբերությունների հաստատման վրա, գրում է ԱՄՆ միջազգային ռազմավարական հետազոտությունների կենտրոնի Մերձավոր Արեւելքի բաժնի տնօրենի տեղակալ Շիրին Հանթերը: «Էլչիբեյն ինքը մոտեցրեց իր վախճանը» հոդվածում, որը հրապարակվել էր կենտրոնի բանբերում հուլիսին, Հանթերը գրում է. «Չի կարելի Ադրբեջանի բոլոր այսօրվա հիմնահարցերը բարդել Մոսկվայի կամ Ղարաբաղի վրա: Երկրի այսօրվա ճգնաժամը բացատրվում է խորը աշխարհաքաղաքական եւ ազգալեզվաբանական հակասություններով, գումարած Էլչիբեյի կառավարության լուրջ սխալները»: Բաքվի փորձերը՝ թուրքացնել երկրի բազմազգ բնակչությունը եւ լեզուն, հանդիպեցին հարյուր հազարավոր թալիշների, 200 հազար քրդերի, 200 հազար լեզգիների, 50 հազար թաթերի եւ երկրի մյուս ազգային փոքրամասնությունների դիմադրությանը: Էլչիբեյի պանթուրքիզմը հասնում էր այն աստիճանի, որ նա գաղափարներ էր տածում միավորել Ռուսաստանի թուրքալեզու ժողովուրդներին, մասնատել Իրանի տարածքը, ինչը ստիպեց Թեհրանին աջակցել Ղարաբաղին», նշում է Հանթերը: «Բայց Ադրբեջանի ապակայունացման հիմնական աղբյուրը մնում է ղարաբաղյան պատերազմը, որում ադրբեջանական բանակը մեկը մյուսի հետեւից պարտություններ է կրում տեղացի հայերից: Վերջին երկու տարում ղարաբաղյան հիմնահարցը քաղաքական ծեռնածությունների եւ իշխանության համար պայքարի ասպարեզ է դարձել: Էլչիբեյն օգտագործեց 1992 թ. ռազմական պարտությունները նախագահ Մութալիբովին գահազրկելու համար: Այժմ նա դարձել է իր սեփական մարտավարության զոհը», գրում է Հանթերը: Սնարկ

«Բոինգներ» նավթի դիմաց

Ադրբեջանական «Ազերբայջան հավա յոլլարի» օդային ընկերությունը մտադիր է մոտ ժամանակներս ամերիկյան «Բոինգ» ընկերության հետ պայմանագիր կնքել, որի համաձայն ադրբեջանական ընկերությունը կստանա 737, 757, 767 եւ 777 տեսակների 12 «Բոինգ» ինքնաթիռ, դրա դիմաց վճարելով նավթով: Ադրբեջանական օդային ընկերության նախագահ Ադալյաթ Բայրամովի խոսքերով, Ադրբեջանը ներկայումս ունի 14 Տու-154 եւ մի քանի Յակ-40 ինքնաթիռներ ներքին գծերի համար: Բայրամովի խոսքերով, «Բոինգների» շահագործումը կբերի 180 հազար տոննա կերոսինի խնայողություն: Այս խնայողության շնորհիվ հենց Ադրբեջանը կմարի իր պարտքը: Ադրբեջանի կառավարությունը պետք է հաստատի այս առաջարկները: Ադրբեջանում մարտ ամսից ի վեր օգտագործվում է 2 «Բոինգ-727» ինքնաթիռ: ■

digitised by A.R.A.R.@

Կրթություն

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ ՄԵԿԻՑ ԴԵՊԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

Այս տարի 9-րդ դասարան փոխադրված աշակերտներին հետաքրքիր անակնկալ է սպասում՝ դպրոց գնալով նրանք կարող են հայտնվել վարժարաններում:

Ինչպես հայտնեց ՀՀ լուսավորության նախարարության դպրոցների գլխավոր վարչության պետ Նորայր Ղուկասյանը, 1993–94 թթ. ուստարուց իրականություն կդառնա այն, ինչի համար տասնամյակներ շարունակ պայքարել են առաջադեմ մանկավարժները: Վաղ մասնագիտացման անհրաժեշտությունը վաղուց էր զգացվում՝ բարձր դասարաններում աշակերտների մեծ մասը դրսեւորում է որոշակի հակումներ եւ ըստ դրանց էլ այս կամ այն առարկային ավելի մեծ ուշադրություն հատկացնում: Անգամ ոսկե եւ արծաթե մեդալակիրները բուհեր դիմելիս նախեւառաջ կողմնորոշված են ըստ նախապատվությունների:

Այս նորամուծությունը միայն լավագույն ցանկությունների մարմնացում չէ՝ դեռեւս 1991 թ. դեկտեմբերին լուսնախարարության կոլեգիան քննարկել է վարժարաններ բացելու հարցը եւ ընդունել համապատասխան որոշում: Դրանից ելնելով էլ փորձնական կարգով հանրապետությունում բացվեցին սահմանափակ քանակի նոր տիպի ուսումնական հաստատություններ: Արդեն 1992–93 թթ. իրենց գործունեությունն էին ծավալել հասուն կարգավիճակ ունեցող տարբերակված ուսուցմամբ 24 ավագ դպրոց՝ մեկ ճեմարան, 14 վարժարան, 4 ակադեմիական դպրոց, մեկական վճարովի վարժարան եւ դպրոց, 2 ավագ դպրոց-վարժարան, 1 բակալավրիատ: «Ուսումնական այս հաստատությունների երկամյա փորձի ուսումնասիրությունն էլ մեզ հանգեցրեց այն եզրակացության, որ ավագ դպրոց-վարժարանային համակարգը պետք է համատարած դարձնել», ասաց պրն. Ն. Ղուկասյանը:

Իսկ ինչ է այն: Բարձր դասարանցիներին հնարավորություն է ընձեռվում ընդգրկվելու մասնագիտացված հինգ՝ հումանիտար, բնագիտական, ֆիզմաթ, տեխնիկական-տնտեսագիտական եւ գյուղատնտեսական հոսքերից որեւէ մեկում: Նրանցում առարկաները բաշխված են պարտադիր՝ հայոց լեզու, հայ եւ համաշխարհային գրականություն, ռուսաց եւ օտար լեզուներ, մաթեմատիկա եւ ինֆորմատիկա, կենսաբանություն, հայոց պատմություն, ընդհանուր պատմություն, մարմնակրթություն եւ նախնական ռազմական պատրաստություն, նեղ մասնագիտական եւ ըստ ցանկության: Հարկ է նշել, որ վերջինի ցանկը բավականին ընդարձակ է, սակայն կարող է ավելացվել, եթե համապատասխան քանակությամբ աշակերտներ նման ցանկություն հայտնեն:

Նորայր Ղուկասյանը տեղեկացրեց, որ տարբերակված ուսուցմամբ ավագ դպրոցները կազմակերպվելու են քաղաքային եւ շրջանային գործադիր կոմիտեների կողմից, երբ ՀՀ լուսավորության նախարարությունը համաձայնություն է տալիս: Կախված պայմաններից դրանք կարող են լինել դպրոցների ներսում կամ առանձին գործող ուսումնական հաստատություններ: Չի բացառվում նաեւ մասնակի վճարովի տարբերակված ուսուցմամբ ավագ դպրոցների գոյությունը: Բյուջետային հատկացումներից բացի, ֆինանսական միջոցներ կարող են ստեղծվել 9-րդ եւ 10-րդ դասարանցիներից ուսման վարձ գանձելով: Ավելացնենք, որ վարժարանների ավարտական վկայականները ոչ մի արտոնություն չեն սահմանելու՝ այն լինելու է սովորական միջնակարգ կրթության ատեստատ, միայն թե ներդիրով՝ վարժարանն ավարտելու մասին:

«Հասկանալի է, որ հնարավոր չէ առաջին իսկ տարում համատարած վարժարանային համակարգի ստեղծումը: Այս հարցում հատկապես լուրջ դժվարություններ կան այն գյուղական դպրոցներում, որտեղ աշակերտների քանակը խիստ սահմանափակ է բազմապրոֆիլ վարժարաններ բացելու համար: Սակայն կարեւորն այն է, որ մեկնարկն արդեն տրված է, իսկ մնացած խնդիրներն աստիճանաբար իրենց լուծումները կստանան», վստահեցրեց լուսնախարարության դպրոցների գլխավոր վարչության պետը:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մոտեցող ուսումնական տարին դպրոցահասակ երեխաներ ունեցող ծնողներին լուրջ մտահոգություններ է պատճառում: Դրանց թվում առաջին տեղն է գրավում դասագրքերի հայթայթումը: Եւ թեեւ հրատարակչություններն ու տպագրատներն անընդհատ հավաստիացնում են, թե 60-ից ավելի նոր դասագրքերի տպագրությունը ժամանակին կհասցվի, առայժմ, չնայած սեպտեմբերի մեկին հաշված օրեր են մնացել, գրախանութներում նոր անուններ բավականին դանդաղ են հայտնվում: ՀՀ լուսնախարարության դպրոցների գլխավոր վարչությունից մեզ հայտնեցին, որ դեռ 23 դասագրքի տպագրությունը չի սկսվել, բայց ամեն ինչ արվում է դրությունը շտկելու ուղղությամբ: Իսկ մինչ այդ դպրոցներում սկսել են վաճառվել նախորդ տարիներին հրատարակված գրքերի ցուցակներ: Եւ շատ ծնողներ թեեւ տարակուսանքով՝ դպրոցներում կընդունվեն, թե ոչ, ստիպված գնում են դրանք, քանզի հայտնի չէ, թե երբ կլինեն նորերը, կամ կլինե՞ն արդյոք: Նրանց օգնելու նպատակով նպատակահարմար գտանք տպագրելու այն դասագրքերի ցանկը, որոնց նախորդ հրատարակությունները պահպանում են իրենց արդիական լինելու «իրավունքը»:

1-ին դասարան. Երաժշտություն 1988-90 թթ., Կերպարվեստի ալբոմ 1988-90 թթ., **2-րդ դասարան**. Մաթեմատիկա 1989-92 թթ., **3-րդ դասարան**. Մաթեմատիկա 1989-92 թթ., **4-րդ դասարան**. Հայոց լեզու 1987-92 թթ., մաթեմատիկա 1987-92 թթ., գրականություն 1992 թ., **5-րդ դասարան**. Հայոց լեզու 1992 թ., մաթեմատիկա 1987-92 թթ., հին աշխարհի պատմություն 1988-91, բուսաբանություն 1988-91 թթ., **6-րդ դասարան**. Հանրահաշիվ 1990-92 թթ., երկրաչափություն 1991-93 թթ., ֆիզիկա 1990-92 թթ., միջին դարերի պատմություն 1987-91 թթ., կենդանաբանություն 1988-92 թ., **7-րդ դասարան**. Հայոց լեզու 1988-92 թթ., Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն 1992 թ., Հայոց պատմություն 1988-92 թթ., օտար լեզուներ 1987-91 թթ., հանրահաշիվ 1988-92 թթ. ֆիզիկա 1990-92 թթ., ֆիզիկա 1990-92 թթ., գծագրություն 1988-92 թթ., **8-րդ դասարան**. Հայ գրականության քրեստոմատիա 1992 թ., հանրահաշիվ 1987-93 թթ., քիմիա 1990-93 թթ., մարդ 1987-93 թթ., օտար լեզուներ 1986-92 թթ., ֆիզիկա 1987-91 թթ., նոր պատմություն 1987-91 թթ., **9-րդ դասարան**. Հանրահաշիվ 1987-92 թթ., ֆիզիկա 1987-93 թթ., քիմիա 1990-92 թթ., կենսաբանություն 1988-92 թթ., նոր պատմություն 1987-91 թթ., նորագույն պատմություն 1987-91 թթ., Հայոց պատմություն 1987-92 թթ., **10-րդ դասարան**. Աստղագիտություն 1988-90 թթ., ֆիզիկա 1988-92 թթ., օրգանական քիմիա 1991-93 թթ., օտար լեզուներ 1988-90 թթ:

Մնացած բոլոր առարկաների համար նոր դասագրքեր են տպագրվում: Ավելացնենք նաեւ, որ քառամյա տարրական դպրոցի 4-րդ դասարանում կարող են օգտագործվել եռամյա տարրական դպրոցի 3-րդ դասարանի դասագրքերը:

Իսկ եթե նորերը ժամանակին չտպագրվեն, ապա ժամանակավորապես կօգտագործվեն 1992-93 ուստարում գործող դասագրքերը:

Երեւանի «ՕՆԱԻՍԻՍ-ՄԵՆԵՋԵՐ» ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է

Կարճատեւ եւ ինտենսիվ դասընթացների գործարար մարդկանց եւ սկսնակներին, ուսումնասիրելու բորսաների եւ մենեջերի մասնագիտական առարկաներ՝ մարկետինգ, մենեջմենթ, ֆինանսավորում, արտաքին տնտեսական գործունեություն, բիզնեսի կազմակերպման իրավական հիմունքներ, ինչպես նաեւ անգլերեն: Շրջանավարտները կստանան մենեջերի եւ բրոկերի որակավորում, լավագույնները կմիջնորդվեն աշխատանքի: Ուսման տեւողությունը մեկ ամիս է, դասընթացների սկիզբը սեպտեմբերի 1-ից:

● Դպրոցական ավագ դասարանցիներին (14-17 տարեկան)՝ մարկետինգի, մենեջմենթի եւ տնտեսագիտական առարկաների հիմունքները ուսումնասիրելու: Ուսման տեւողությունը 3 ամիս:

● Կանանց եւ աղջիկների կար ու ձեւի դասընթացներին բարձրորակ մասնագետները կփոխանցեն Ձեզ արհեստի կարեւոր ունակությունները:

● Ուսման տեւողությունը 3 ամիս:

Դիմելու հասցեն՝ Երեւան, Սայաթ-Նովայի պողոտա, «Հայաստանի» [illegible] (Ալավերդյան 13), հեռախոս 56-05-91

Ուշադրություն

Նորքի գեղասեփի բնության գրկում թիվ 2 օժանդակ գիշերօթիկ դպրոցը կատարում է 93–94 ուստարվա ընդունելություն:

Դպրոցի 0-5-րդ դասարանները կարող են ընդունվել Երեւան քաղաքի եւ մերձակա շրջանների 6-11 տարեկան այն երեխաները, որոնք իրենց մտավոր կարողություններով չեն յուրացնում հանրակրթական դպրոցի ծրագրերը:

Սովորելու 8 տարիների ընթացքում, ուսման հետ զուգահեռ, աշակերտները կստանան կար ու ձեւի, հյուսնի, փականագործի, կոշկակարի մասնագիտություն, կապահովվեն անվճար սննդով, հագուստով, դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, բուժսպասարկմամբ եւ անվճար երթեւեկության տոմսերով:

* Մեր հասցեն - Նորքի այգիներ, 247 (թիվ 2 մանկական հիվանդանոցի դիմաց), դպրոց կարելի է գնալ 19, 47, 48 ավտոբուսներով, անասնաբուժական անասնաբուծական ինստիտուտի մոտից կամ մետրոյի «Երիտասարդական» կանգառից:

Հեռախոս 65-37-55, 65-21-43

Տնօրինություն

Հայտարարություն

Մանկավարժների կենտրոնական գործադուլային կոմիտեն ս.թ. օգոստոսի 30-ին, ժամը 12-ին «Ազատության» հրապարակում հրավիրում է հանրահավաք՝ սեպտեմբերի 1-ից գործադուլի անցնելու կապակցությամբ:

Դպրոցների այն կոլեկտիվները, որոնք մասնակցելու են գործադուլին, օգոստոսի 27-28-ին իրենց որոշումները ներկայացնեն Լուսաշխի տուն (ժամը 11:00-15:00):

Մանկավարժների գործադուլային կոմիտե

Թուրքիան դեռ չի վերանայել արգելքն իր տարածքով Հայաստան մարդասիրական օգնության տեղափոխելու մասին: Որոշումն ընդունվել էր ապրիլին Քելբաջարի շրջանը գրավելուց հետո: Մարդասիրական օգնությունը, որը առաջին հերթին նախատեսված է Ադրբեջանից փախստականներին, որոշվել է ինքնաթիռներով տեղափոխել հունական Սալոնիկի քաղաքով, կամ էլ Վրաստանի տարածքով: Հայաստան է ժամանել ծրագրով նախատեսված 16 ինքնաթիռներից 7-ը, որոնք հասցրել են 9223 20 կիլոգրամանոց սննդամթերքի փաթեթներ: ԻՏ

Երեւանի իրավագիտության եւ մենեջմենտի «ԳԱԼԻՔ» ինստիտուտը շարունակում է 1993-94 ուստարվա ընդունելությունը

Ինստիտուտը պատրաստում է բարձրագույն կրթության միջազգային չափանիշներին համապատասխանող իրավագիտության եւ մենեջմենտի բարձրորակ մասնագետներ:

Իրավագիտության ֆակուլտետի շրջանավարտները կստանան իրավագիտության բակալավրի կոչում:

Ֆակուլտետում կազմակերպվել է դիվանագիտության բաժին:

Մենեջմենտի ֆակուլտետի շրջանավարտները կտիրապետեն արտադրության կազմակերպման եւ կառավարման, աշխատանքի գիտական կազմակերպման, մարկետինգի, ապրանքաշրջանառության եւ մասնավորեցման կազմակերպման, ֆինանսավարկային, մասնավոր ձեռնարկատիրական գործունեության եւ տնտեսական կյանքի այլ բնագավառներում:

Այս ուստարվանից կազմակերպվել է «Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ» բաժինը:

Ինստիտուտում կազմակերպված է արտադրությունից չկտրված, ազատ ունկնդիրների ուսուցում անհատական գրաֆիկով:

Դիմորդներն ընդունելության քննություններ են հանձնելու հետեւյալ առարկաներից.

Իրավագիտության ֆակուլտետում՝ հայոց լեզու (շարադրություն), մաթեմատիկա (բանավոր), օտար լեզու (բանավոր)

Ընդունելությունն անց է կացվում մրցութային [illegible]

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը.

● դիմում ինստիտուտի ռեկտորի անունով,

● միջնակարգ կամ միջնակարգ մասնագիտական կրթության վկայական (բնագիրը),

● ինքնությունը հաստատող փաստաթուղթ,

● տեղեկանք առողջական վիճակի մասին (N-86 ձեւ),

● վեց լուսանկար (3x4 չափի):

Բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք ազատ ունկնդիրների բաժնում կարող են եռամյա ուսուցմամբ ստանալ երկրորդ մասնագիտություն:

Տարելից

Գուրգեն Մահարու 90-ամյակը

1903 թվականը մեր գրականությանը տվել է արձակագիրների փայլուն մի համաստեղություն՝ Շահան Շահնուր, Վազգեն Շուշանյան, Գուրգեն Մահարի, Հակոբ Ասատուրյան, Միրան Սեզա, Պետրոս Զարոյան...

Բոլորը 90 տարեկան դարձան, սակայն, ավա՜ղ, շատերը նրանցից, բացի Հակոբ Ասատուրյանից, որն ապրում ու ստեղծագործում է ԱՄՆ-ում, այլեւս ողջ չեն:

Օգոստոսի 25-ին Հայաստանի Ազգային գրադարանի հանդիսասրահում բացվեց հիշյալ արձակագիրներից Գուրգեն Մահարու կյանքին ու ստեղծագործությանը նվիրված ցուցահանդեսը: Ներկա էին նշանավոր գրողի այրին՝ Անտոնինա Մահարին, գրականագետներ, բազմաթիվ գրասերներ:

Ազգային գրադարանի տնօրեն Ռաֆայել Իշխանյանը, բացելով ցուցահանդեսը, Գուրգեն Մահարուն բնութագրեց իբրեւ մեծ արվեստագետի, որ հարստացրել է ազգային գրականությունը առաջնակարգ երկերով: Վարչահրամայական համակարգի զոհերից մեկն է եղել Մահարին, որ 17 տարի տառապել է աքսորավայրում, զրկվելով ստեղծագործելու հնարավորությունից: Աքսորից վերադառնալուց հետո նա ավարտել է իր եռագրության երրորդ մասը՝ «Երիտասարդության սեմին»-ը, գրել «Ծաղկած փշալարեր»-ը, իսկ հիվանդ վիճակում ավարտել հայրենի Վանի մեծ ողբերգությանը նվիրված «Այրվող այգեստանները», որ Ռ. Իշխանյանի բնորոշմամբ «Հայ գրականության հինգ լավագույն վեպերից մեկն է եւ Վանի մասին երբեւէ գրված լավագույն վեպը»:

Եւ հենց այս վեպի շուրջ ժամանակին բորբոքվեցին կրքեր: Ոմանք, ինչպես Շահան Շահնուրը, այն համարեցին հաջող ստեղծագործություն, ուրիշները, ինչ-ինչ նկատառումներով, այն դատափետեցին: Ժամանակը, սակայն, լավագույն դատավորն է եւ ներկա ծանր օրերին մեծ գրողի կյանքին ու ստեղծագործությանը նվիրված ներկա ցուցահանդեսը վկայությունն է այն բանի, որ Մահարու ստեղծագործությունը բռնեց ժամանակի քննությունը:

Գ. Մահարու կյանքին ու ստեղծագործությանն անդրադարձան նաեւ Հայաստանի Գիտությունների Ազգային ակադեմիայի գրականության ինստիտուտի աշխատակից, բանասիրության դոկտոր Ալմաստ Զաքարյանը, Ազգային գրադարանի գլխավոր մասնագետ Գրիգոր Գուլումջյանը: Գուրգեն Մահարու կյանքից հուզիչ դրվագներ պատմեց տիկին Անտոնինա Մահարին:

Յոթ մեծ ցուցափեղկերում ցուցադրված են գրողի կենդանության օրոք հրատարակված բոլոր գրքերը, նաեւ ետմահու լույս տեսածները, իր երկերի ռուսերեն, ֆրանսերեն, լեհերեն, բուլղարերեն թարգմանությունները, լուսանկարներ, ասույթներ նրա մասին:

Գ. ՈՒՆԵՐՅԱՆ

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» համերգասրահ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր

Լորիս Ճգնավորյան

31 օգոստոսի

Այս համերգը սկիզբն է կամերային երաժշտության երեկոների եւ մենահամերգների ամբողջ մի շարքի, որոնք ընդգրկված են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի 1993-94 թթ. համերգաշրջանի ծրագրում: Խորհրդանշական է, որ առաջին համերգի մասնակիցները երիտասարդ կատարողներ են: Անահիտ Չաուշյանը, Լիլիթ Դանիելյանը եւ Ալեքսանդր Չաուշյանը Երեւանի Չայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցի սաներ են: Ներկայումս Անահիտը իր ուսումը շարունակում է Երեւանի կոնսերվատորիայում, իսկ Լիլիթը եւ Ալեքսանդրը Լոնդոնում: Երեքն էլ ունեն բազմաթիվ ելույթների պատկառելի փորձ Հայաստանում եւ նրա սահմաններից դուրս: Լիլիթ Դանիելյանը եւ Ալեքսանդր Չաուշյանը միջազգային տարբեր մրցույթների դափնեկիրներ են:

Ծրագրում ընդգրկված է Բախի, Ֆրանկի, Շոպենի, Սարասատեի, Ա. Հարությունյանի, Է. Բաղդասարյանի եւ այլ կոմպոզիտորների ստեղծագործություններից: Համերգին մասնակցում է դաշնակահարուհի Տաթեւիկ Սուքիասյանը:

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տեղեկատվական կենտրոն

digitised by A.R.A.R.@

Հարց

Պետական ծառայություն

կամ ով ինչպես է հասկանում այն

Իրավաբան Հովիկ Դավթյանի հետ մեր զրույցը պետք է տեղի ունենար դեռեւս երեք շաբաթ առաջ, երբ ցանկացանք իմանալ նրա կարծիքը Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության կողմից հավանության արժանացած Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրության նախագծի, մասնավորապես սահմանադրության նախագծի պետական ծառայողների սահմանադրական կարգավիճակի մասին գլխի շուրջը, նկատի ունենալով այդ հանգամանքի կարեւորությունը, հատկապես նոր ձեւավորվող պետականության համար: Պայմանավորվածությունն արդեն ձեռք էր բերվել, երբ իմացանք, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարության ատեստացիոն հանձնաժողովը գտել է, որ պարոն Հովիկ Դավթյանը՝ նախարարության գլխավոր իրավախորհրդատուն, չի համապատասխանում զբաղեցրած պաշտոնին: Մենք փորձեցինք զրույցը կառուցել բուն, մասնավոր օրինակի վրա, պարզաբանել մեզ հետաքրքրող հարցը, միաժամանակ հնարավորության դեպքում ցանկանալով վեր հանել նաեւ գործի որոշ մանրամասներ:

Ինչի՞ց ելնելով է նախարարության ատեստավորող հանձնաժողովը գտել, որ երկու տասնամյակից ավելի ֆինանսների նախարարությունում աշխատած անձնավորությունը չի համապատասխանում զբաղեցրած պաշտոնին: «Ոչ թե հանձնաժողովն է գտել, այլ հանրապետության ֆինանսների երիտասարդ նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը», մեր զրույցի ժամանակ ասաց պարոն Դավթյանը: «Իմ կարծիքով նախարարը դրա համար հիմքեր շատ ուներ: Նախ, նա ինձ ներել չէր կարող անցյալ տարվա փետրվարի 29-ին մեր թերթում «Էկոնոմիկայի նախարարության խաղերը կամ ո՞վ պիտի հատուցի վնասը» լայնածավալ հաղորդման համար, ուր կոնկրետ օրինակներով ապացուցված էին էկոնոմիկայի նախարարությունում օրենքի պահանջներին չհամապատասխանող գործողությունների հետեւանքով տեղ գտած անօրինական վճարումները, եւ որ ամենակարեւորն է երեւի, էկոնոմիկայի նախկին նախարարի գործողություններին իմ տված գնահատականը: Ի դեպ, պարոն Բարխուդարյանն այն ժամանակ էկոնոմիկայի նախարարի տեղակալն էր: Թերթի այդ հաղորդման հիման վրա Գերագույն խորհրդի ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության հարցադրմանը, ինչպես նախատեսված էր Գերագույն խորհրդի որոշմամբ, կառավարությունը, ֆինանսների նախարարությունը եւ գլխավոր դատախազը չպատասխանեցին, այլ բավարարվեցին արդարադատության նախարարի, թող ների ինձ ասել, իրավունքի տեսանկյունից ոչ այնքան կոռեկտ՝ էկոնոմիկայի նախկին նախարարի օգտին ձեւակերպված պատասխանով: Բացի այդ, ֆինանսների ներկայիս նախարարն ինձ չի կարող ների բյուջեի կազմման կարգի մասին էկոնոմիկայի նախկին փոխնախարար Լ. Բարխուդարյանի պաշտոնական լիազորությունների մեջ չմտնող հարցի վերաբերյալ կազմած փաստաթուղթը ժամանակին ֆինանսների նախարարության կոլեգիայում քննարկելիս իմ կողմից խիստ քննադատության ենթարկելու համար», շարունակեց պարոն Դավթյանը: Եւ երրորդ, պետք է նշեմ, որ ոչ միայն պարոն Լ. Բարխուդարյանին, այլ նաեւ ինձ համար անհայտ այլ անձանց դուր չի եկել «Գոլոս Արմենիի» թերթում այս տարվա հունվարին «Չեզոքություն եւ պատասխանատվություն. ահա ինչ չի բավականացնում մեր ղեկավարությանը» վերնագրով զրույցում իմ արած մի շարք դատողությունները, ինչպես նաեւ մեր թերթում անցյալ տարվա դեկտեմբերին տպագրված «Հասարակությունը պետք է ղեկավարեն օրենքները, այլ ոչ թե մարդիկ» իմ արձագանքը»:

Թեեւ բոլորովին էլ անհավանական չէ, որ Հովիկ Դավթյանի բերած փաստարկները որոշիչ դեր խաղացած լինեին նրա ատեստավորում չանցնելու գործում, սակայն այնուամենայնիվ պետք է որ մինչ այդ էլ դեպքերի այդպիսի ընթացքին նպաստող որոշակի հանգամանքներ գոյություն ունենային: Քանի որ, ըստ տրամաբանության եւ բանականության օրենքների, բարձր պաշտոն զբաղեցնողները պետք է վեր լինեն մասնավոր, անձնական բնույթի հարցերից: Մինչդեռ լսենք պրն. Դավթյանին. «Ֆինանսների նախարար աշխատած իր այս հինգ ամիսների ընթացքում պարոն Բարխուդարյանն ինձ բոյկոտում է որպես նախարարության գլխավոր իրավախորհրդատուի: Ոչ մի փաստաթուղթ, խոսքը իրավական բնույթի փաստաթղթերի մասին է, նա ինձ եզրակացության չի տալիս: Նախարարության կողմից կնքվում են բազմաթիվ պայմանագրեր, հրատարակվում են տարբեր ակտեր, որոնցից ես տեղյակ չեմ»:

Ինչեւէ, այս ամենին պետք է որ հետեւեր գործնական քայլը եւ այդպիսի հնարավորություն ընձեռեց ատեստացիան: Սակայն այստեղ էլ ամեն ինչ միանշանակ չի կարելի ընդունել: «Ատեստացիայից մեկ ժամ առաջ (պարտավոր էին երկու շաբաթ առաջ) ինձ ներկայացրին նախարարի ստորագրությամբ վավերացված բնութագիրը: Երբ սկսվեց «ատեստավորումը», նախարարը, խախտելով ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված կարգը, չընթերցեց բնութագիրը, որն իմիջիայլոց ինձ ի նորույթ էր, չլսեց ատեստավորողի հավելումները կատարած աշխատանքների մասին եւ քննության չառավ մյուս նյութերը, այլ նախընտրեց բանավոր քննություն վերցնելու մեթոդը: Հարցերը իմ կողմից անպատասխան չմնացին: Նախարարը որոշ նկատառումներից ելնելով, խախտելով իր իսկ կողմից սահմանված կարգը, ինչպես մյուս բոլոր մասնագետների դեպքում, պատասխանները գրելու համար ինձ գրավոր հարցեր չներկայացրեց»: Վերջնական արդյունքում ատեստացիոն հանձնաժողովը գտնում է, որ Հովիկ Դավթյանն իր զբաղեցրած պաշտոնին չի համապատասխանում:

Քանի որ պրն. Դավթյանն իր անհամաձայնությունն էր հայտնել ատեստացիոն հանձնաժողովի որոշման հետ, մենք ցանկացանք պարզել նաեւ մյուս կողմի դիրքորոշումը: Ֆինանսների նախարարության կադրերի բաժնի պետ, ատեստացիոն հանձնաժողովի քարտուղար Արծվիկ Հերթեւցյանը հաստատելով հանձնաժողովի որոշման իրավացիությունը, նշեց, թե պրն. Դավթյանը մինչ ատեստացիան թույլ է տվել մասնագիտական սխալներ, որոնք կապված են մասնավորապես աշխատանքային օրենսգրքում կատարված փոփոխությունների հետ: Ըստ տիկին Հերթեւցյանի, ատեստացիայի ժամանակ պրն. Դավթյանին տրվել են հարցեր, որոնց նա բավարար չի պատասխանել (մինչդեռ հարցազրույցում պրն. Դավթյանը նշում է, թե ինքը պատասխանել է բոլոր հարցերին), ատեստացիոն հանձնաժողովը նրան առաջարկել է այլ աշխատանք, որից պրն. Դավթյանը հրաժարվել է: «Կարող է հարց առաջանալ, շարունակեց տիկին Հերթեւցյանը, թե ինչպես են ֆինանսական բնագավառի աշխատողներն ատեստավորել իրավաբանին: Այդ առիթով ես զանգահարել եմ արդարադատության նախարարին, որն ասել է, թե պարտադիր չէ հանձնաժողովում իրավաբանի ներկայությունը»:

Ինչպես տեսանք, Հովիկ Դավթյանի եւ ֆինանսների նախարարությունը ներկայացնող կադրերի բաժնի պետի դիրքերը գտնվում են տարբեր ծայրակետերում: Նպատակ չունենալով դատավորի դեր ստանձնել, այնուամենայնիվ հարցնում ենք, թե արդյոք միայն պ՞րս նկատառումներն են պատճառ դարձել Հովիկ Դավթյանի պաշտոնին անհամապատասխան գտնելուն: Արդյոք նախարարության բոլոր աշխատողնե՞րն են տիրապետում անգլերենին, քանի որ նախարարը Հովիկ Դավթյանին մատնացույց էր արել նաեւ նրա անգլերեն չիմանալը: Ամենայնդեպս, ամեն ինչ չէ, որ միարժեք ու միանշանակ է ատեստացիայի հարցում: Մասնավորապես, ինչպես նյութը տպագրության պատրաստ լինելու պահին իմացանք, օգոստոսի 23-ի ամսաթվով ՀՀ ֆինանսների նախարարի թիվ 57 հրամանը Հովիկ Դավթյանին աշխատանքից ազատելու մասին տրված է հենց նույն աշխատանքային օրենսգրքի խախտումով. ըստ աշխատանքային օրենսգրքի 36 հոդվածի 2-րդ մասի, որով տրվել է հրամանը, «աշխատանքային պայմանագիրը... կարող է լուծվել ադմինիստրացիայի կողմից միայն, երբ ի հայտ է եկել բանվորի կամ ծառայողի անհամապատասխանությունը զբաղեցրած պաշտոնին կամ կատարած աշխատանքին՝ անբավարար որակավորման... հետեւանքով»: Նույն օրենսգրքի հոդված 38-ը նշում է, որ «առանց արհմիութենական կազմակերպության նախնական համաձայնության ադմինիստրացիայի նախաձեռնությամբ աշխատանքային պայմանագրի լուծում չի թույլատրվում»: Մինչդեռ, ինչպես օգոստոսի 24-ին տեղեկացանք ֆինանսների նախարարության արհկոմի նախագահ Համլետ Բաղդասարյանից, նման համաձայնություն իրենց կողմից չի եղել:

Այսքանից հետո, գուցե ի՞նչ-որ առիթ ունենանք մտածելու, թե Հովիկ Դավթյանին պաշտոնին անհամապատասխան ճանաչելու եւ աշխատանքից ազատելու փաստերի ետեւում թաքնված են ոչ միայն աշխատանքային, այլ նաեւ այլ, գուցեեւ քաղաքական դրդապատճառներ: Գուցե թե ոմանց ձեռնտու չէ՞ հին կադրի ներկայությունը նոր միջավայրում: Արդյոք նորի՞ց են քաղաքական խաղերն ու մաքրագործումները իրագործվում այլ մեթոդներով հանուն սեփական միջավայրի գոյության եւ անվտանգության: Բայց չէ որ այդ դեպքում հնարավոր է, որ երեւան գան նաեւ այլ գործոններ, կապված մասնավորապես ՀՀ նախագահի անցյալ տարվա սեպտեմբերի 1-ի «պաշտոնական դիրքի չարաշահումների եւ կոռուպցիայի դեմ պայքարն ուժեղացնելու մասին» հրամանագրի հետ: Ըստ նախագահի հրամանագրի պահանջի, որոշակի պաշտոն զբաղեցնող պետական ծառայողը պարտավոր է ներկայացնել հայտարարագիր իր բոլոր եկամուտների, շարժական եւ անշարժ գույքի, արժեթղթերի, բանկերում ունեցած ավանդների, ինչպես նաեւ ֆինանսական բնույթի այլ պարտավորությունների մասին, նրանց արգելվում է զբաղվել ձեռնարկատիրական գործունեությամբ, միջնորդների միջոցով իրականացնել նման գործողություն, զբաղվել պաշտոնական կարգավիճակով չնախատեսված գործունեությամբ, անձնական կարիքների համար օգտագործել ծառայողական ավտոտրանսպորտը եւ մի շարք այլ հանգամանքներ: Հրամանագրի հրապարակումից հետո կառավարման տարբեր օղակներում աշխատանքներ ծավալվեցին հրամանագիրը կիրառելու համար անհրաժեշտ օրենսդրական ակտերի ընդունման գործում: 1993 թ. հունվարի 27-ին ընդունվեց «Հայաստանի Հանրապետությունում պետական ծառայողների ըստ գործադիր իշխանության առանձին մարմինների ցանկերը հաստատելու մասին» թիվ 22 որոշումը, որով սեւով սպիտակի վրա գրվեց, թե ովքեր են պետական ծառայողները եւ նախագահի հրամանագրի որ կետերն են նրանց վրա տարածվում: Եւ ֆինանսների նախարարությունում, շարունակում է պրն. Դավթյանը, «թիվ 22 որոշումն ընդունելուց հետո ֆինանսների նախկին նախարարը հրապարակեց հրաման «Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության կենտրոնական ապարատի պետական ծառայողների կարգավիճակի մասին», որում նշվեցին նախագահի հրամանագրի բոլոր պահանջները ըստ կոնկրետ սուբյեկտների: Հրամանի պահանջը չկատարվեց, որովհետեւ հենց այդ ժամանակ նոր նախարար նշանակվեց եւ երբ մի առիթով ես հրապարակայնորեն հիշեցրի նախագահի հրամանագրի գոյությունը, պարոն Լեւոն Բարխուդարյանը (ֆինանսների ներկայիս նախարարը) պատասխանեց, թե օրենքով պետական ծառայողի կարգավիճակը չի սահմանված եւ ինքը չի կարող ստուգել, թե ում կինը քանի մաշին ունի: Նա պետք է իմանար, որ նախագահն իր հրամանագրում շեշտել էր պետական ծառայության մասին օրենքի բացակայությունը եւ այդ պայմաններում կատարվող հարաբերությունը»:

Սրան ավելացնենք նաեւ, որ դեռեւս չեն հրապարակվել հանրապետության նախարարություններից մեկում անցկացված ստուգումների նյութերը, որի ուղղությամբ ձեռնարկվելիք միջոցառումների ծավալը մասնակցել են ֆինանսների նախարարության վերահսկողության վերստուգման վարչության պետը եւ Հովիկ Դավթյանը: «Այդ ստուգումներով հայտնաբերվել էին պետական միջոցների ծախսման գործում մի շարք արատոր խախտումներ, պետական միջոցների տնօրինման կարգը սեփական միջոցների ծախսման հանգամանքների հետ շփոթման դեպքեր, պետական միջոցների հաշվին մասնավոր ձեռնարկություն ստեղծելու փաստ», պատմում է պրն. Դավթյանը: Քանի որ վարչության պետն ազատվել է աշխատանքից, բնականաբար որպես ոմանց համար հավանական վտանգ մնում է Հովիկ Դավթյանը: Եւ չի բացառվում, որ այս հանգամանքը եւս դեր խաղացած լինի նրան աշխատանքից ազատելու գործում:

Հ.Գ. Թեեւ մենք սկզբից նպատակադրվել էինք խոսել սահմանադրության նախագծում պետական ծառայողների սահմանադրական կարգավիճակի մասին, այնուամենայնիվ, ինչպես տեսաք, հանգամանքների բերումով ստիպված եղանք փոխել մեր տեսանկյունը: Սակայն կարծում ենք, որ բերված օրինակը որոշ պատկերացումներ կարող է տալ այդ հարցի մասին:

ԳԱԳԻԿ ՆԱԶԱՐԵԹՅԱՆ

Չինաստան

Նախատեսվում են նավթի ու գազի ազատ գներ

Տնտեսական արագ զարգացման հետեւանքով Չինաստանն ավելացնում է արտասահմանից նավթի ներմուծումը եւ նախատեսում է աստիճանաբար մտցնել նավթի ու գազի ազատ գներ, հայտարարեց Չինաստանի ազգային նավթային կորպորացիայի նախագահ Վան Տաոն:

Ներկայումս երկրում արդյունահանվող նավթի գինը եռակի ցածր է համաշխարհային միջին գնից: Ուստի վառելիքի ազատ գներ մտցնելն անխուսափելիորեն կհանգեցնի Չինաստանի ներքին շուկայում դրա գների բարձրացմանը, նշեց նախագահը:

Չինաստանի տնտեսության արագ զարգացումը մեծացնում է վառելիքի, հատկապես նավթի ու գազի պահանջարկը, եւ Չինաստանն ստիպված է ամեն տարի ավելացնել հեղուկ վառելիքի ներմուծումը եւ աստիճանաբար կրճատել դրա արտահանումը: Օրինակ, անցյալ տարի Չինաստանն արտահանեց 20,7 միլիոն տոննա նավթ եւ ներմուծեց 10,3 միլիոն տոննա: Ըստ Վան Տաոյի կանխատեսման, այս տարի արտահանությունը կկազմի 19 միլիոն տոննա, իսկ ներմուծումը՝ 15 միլիոն: Նրա խոսքերով, Չինաստանի տնտեսության զարգացման մեջ կարող է վրա հասնել այնպիսի պահ, երբ նավթի ներմուծումը կգերազանցի Չինաստանից կատարվող արտահանման ծավալը: Միեւնույն ժամանակ Վան Տաոն նշեց, որ արտահանման ու ներմուծման հարաբերակցությունը կանխորոշվում է նաեւ համաշխարհային շուկաների իրավիճակով:

Երկրի նավթահանույթի արդյունավետության առջեւ նավթի ու գազի հանույթն ավելացնելու խնդիր է դրված: Չինաստանում վերջին տարիներին նավթահանույթի ամենամյա աճը կազմում է միջին հաշվով 4,75 միլիոն տոննա, իսկ գազինը՝ 1,4 միլիարդ խմ: Մինչեւ 2000 թ. Չինաստանում կարդյունահանվի 200 միլիոն տոննա նավթ: Այդ ցուցանիշը թույլ կտա բարձրացնել հին նավթահանքերի արդյունավետությունը եւ ընդլայնել նորերի մշակումը, մասնավորապես, Սինցզյանում, որի Թարիմի, Թուրֆան Խամիի եւ Ջունգարի շրջաններում կան նավթի մեծ պաշարներ:

Վերջերս Շանսիի նահանգի եւ Ներքին Մոնղոլիայի Ինքնավար Շրջանի սահմանամերձ գոտիներում հայտնաբերվեցին բնական գազի միջիարդ պաշարներ, ավելի քան 130 միլիարդ խմ: Սիչուանի նահանգում վերջերս հայտնաբերված գազի հանքավայրերը պարունակում են մոտ 100 միլիարդ խմ գազ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայտարարում է ընդունելություն նոր մասնագիտությամբ «Դիվանագիտություն» ծրագրով

1993 թ. սեպտեմբերին կսկսվի այն ուսանողների ընդունելությունը, ովքեր փափագում են ստանալ դիվանագիտական կրթություն:

Դիվանագիտության (Քաղաքագիտության) մագիստրոսի աստիճանը (M. S. in Political Science) կշնորհվի երկու տարվա դասընթացը հաջողությամբ ավարտածներին:

ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է ունենալ համապատասխան բնագավառի բարձրագույն կրթություն: Անհրաժեշտ են նաեւ անգլերեն լեզվի հիմնավոր գիտելիքներ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը.

1. Լրացված դիմումնագիր
2. Դիպլոմի եւ ներդիրի պատճենները հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով, անգլերեն օրինակը նոտարի կողմից հաստատված
3. Երեք նամակ-բնութագիր

Կանխավճարը 400 ռուբլի է, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի հանձնման վերջին ժամկետը սեպտեմբերի 17-ն է:

Դիմորդները սեպտեմբերի վերջին կհանձնեն անգլերեն լեզվի քննություն, ինչպես նաեւ կմասնակցեն հարցազրույցի: Վերջնական ընդունելությունը կկատարվի նախապատրաստական փուլում դիմորդների հաջողությունների եւ այս ծրագրի համար անհրաժեշտ բնագավառի քննական արդյունքների հիման վրա:

Ուսումը կտեւի երկու տարի: Ուսման վարձը տարեկան 105.000 ռուբլի է: ՀԱՀ-ը նախատեսում է ֆինանսական աջակցություն կրթաթոշակների ձեւով:

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակ: Հասցեն. Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, թիվ 19 սենյակ: Հեռ. 27.10.85

Հատուկ դասընթացների բաժին
Հասարակական խաղաղականություն եւ կառավարում

Ծրագրի նպատակն է ուսանողներին տալ ընդարձակ գիտելիքներ, որոնք կօժանդակեն պետական, շրջանային, խաղաղային իշխանություններում պատասխանատու պաշտոններ զբաղեցնելու համար: Հիմնական ուշադրությունը կդրվի վերլուծական եւ հաղորդակցման ունակությունների զարգացմանը, խաղաղականություն ստեղծելու ընթացքներին եւ կառավարման արվեստագիտությանը: Ծրագիրը բաղկացած է երեք փուլից: Յուրաքանչյուր փուլի տեւողությունը 10 շաբաթ է: Ուսանողները կարող են անձնագրվել միայն մեկ կամ երկու փուլերի, ինչպես նաեւ ամբողջ դասընթացին:

Ծրագիրը նախատեսում է հետեւյալ թեմաները.

1. Հասարակական կազմակերպություններ եւ կառավարում
2. Հասարակական ընթացներ եւ հաստատություններ
3. Կառավարություն եւ գործավարություն
4. Քաղաքացիություն եւ հասարակական բարոյագիտություն
5. Քաղաքականության ստեղծման տարբերակներ եւ կառավարում
6. Հասարակական խաղաղականություն, կառավարման հարցեր եւ փորձառություն (նախագծի նշանակում):

Առաջին եւ երկրորդ թեմաները կառաջարկվեն առաջին եռամսյակում: Երրորդ եւ չորրորդը՝ երկրորդ եռամսյակում, իսկ հինգերորդ եւ վեցերորդը երրորդում: Յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջում կտրվի վկայական: Բոլոր երեք փուլերին մասնակցողները կստանան սերտիֆիկատ մեկ տարվա դասընթացի համար «Հասարակական խաղաղականություն եւ ղեկավարում» մասնագիտությունից:

Դիմորդները կարող են լինել պետական հիմնարկությունների միջին ծառայողներ, նաեւ Երեւանի պետական համալսարանի եւ ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտի դիպլոմ ունեցող շրջանավարտներ: Անգլերեն լեզվի հիմունքներին տիրապետելը ցանկալի է: Չի բացառվում նաեւ համընթաց թարգմանության հնարավորությունը: Ընդունվողների թիվը չի գերազանցի 30–35 հոգուց:

Դիմորդները մինչեւ սեպտեմբերի 17-ը պետք է ներկայացնեն դիպլոմի եւ միջուկի պատճեն:

Դասընթացները կսկսվեն հոկտեմբերի 11-ին եւ տեղի կունենան երեկոյան ժամերին: Յուրաքանչյուր փուլի արժեքն է 10.000 ռուբլի: Բոլոր նրանք, ովքեր չեն կարող վճարել այդ գումարը, պետք է դիմեն Հատուկ դասընթացների բաժին կրթաթոշակ ստանալու:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 27-16-29, 27-10-85 հեռախոսահամարներով:

digitised by A.R.A.R.@

Սահմանադրություն

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՈՒ ՆԱԽԱԳԻԾ ԵՎ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԲԵՐ ԱՇԽԱՐՀԱՅԱՑՔ

Սկիզբը թիվ 162, 25 օգոստոսի

Երբ եզրակացությունը դրական է, ապա Ազգային խորհուրդը պատգամավորների ընդհանուր թվի երկու երրորդ ձայներով կարող է նախագահին պաշտոնանկ անել:

Մեր կարծիքով, ընթացակարգը բարդացված է, եւ դա հասկանալի է, որովհետեւ խորհրդարանը չչարաշահի իր այդ իրավունքը, սակայն ի տարբերություն սահմանադրական հանձնաժողովի 75-րդ հոդվածի, այդ ընթացակարգը իրական է, այլ ոչ թե անհասանելի: Այստեղ ամեն ինչ դեմ է առնում սահմանադրական դատարանի ձեւավորման հարցին, որը, ինչպես հետագայում ցույց կտանք ՀՌԱԿ նախագծի մեջ, անկախ է խորհրդարանից, նախագահից եւ այդ պատճառով [illegible] օբյեկտիվությունը, անաչառությունը այդ հարցում, այն ժամանակ, երբ սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծում սահմանադրական դատարանը լիովին վերահսկվում է նախագահի կողմից:

Եւ վերջապես, ՀՌԱԿ նախագծի 72-րդ հոդվածում սահմանվում է, որ նախագահն ընդունում է ենթաօրենսդրական ակտեր, որը բացառում է դրանցով օրենքները փոխարինելու հնարավորությունները:

Սահմանադրության նախագծի 4-րդ բաժինը վերաբերում է օրենսդիր իշխանությանը: Ինչպես վերը ցույց տվեցինք, ի տարբերություն սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծի, որի մեջ խորհրդարանը պաշտպանված չէ նախագահից, նախագահի պաշտոնանկության ընթացակարգն անիրականանալի է եւ որտեղ 70-րդ հոդ. 3-րդ կետի համաձայն նախագահն ունի օրենսդիր իշխանությունը բռնաշիրելու հնարավորություն, ՀՌԱԿ նախագծում՝

1. Ազգային խորհուրդը պաշտպանված է նախագահի կամայականությունից,
2. Նախագահի պաշտոնանկության մեխանիզմը իրագործելի է (Հոդ. 74),
3. Ազգային խորհուրդը լիիրավ մասնակցում է կառավարության ձեւավորմանը, բացի այդ կարող է ընդունել կամ մերժել կառավարության ծրագիրը եւ անվստահություն հայտնել կառավարությանը (Հոդ. 119) եւ
4. ոչ մեկը չի կարող բռնաշիրել օրենսդիր իշխանությունը:

Հեղինակային կոլեկտիվի կողմից նախատեսվում է հավելյալ պալատի հիմնումը, որն ընտրվում է խորհրդարանի կողմից եւ իրականացնում է վերահսկողությունը բյուջեի կատարման նկատմամբ (Հոդ. 109, 110), բացի այդ, Կենտրոնական բանկի նախագահը եւ նրա տեղակալը նույնպես ընտրվում են Ազգային խորհրդի կողմից եւ հաշվետու են նրան (Հոդ. 108), այսինքն, ՀՌԱԿ նախագիծը խորհրդարանի վերահսկողական լիազորությունները ընդլայնել է, չսահմանափակվելով միայն նրանով, որ խորհրդարանը կառավարության առաջարկությամբ հաստատում է հաջորդ տարվա բյուջեն:

ՀՌԱԿ-ի սահմանադրական նախագծի հինգերորդ բաժինը նվիրված է գործադիր իշխանությանը: Վերը ճշգրտվել է 70-րդ հոդվածը, որը կարգավորում է վարչապետի նշանակման եւ ընտրման կարգը, որի առաջարկությամբ եւ Ազգային խորհրդի համաձայնությամբ նշանակվում են կառավարության մյուս անդամները: Փաստորեն, ի տարբերություն սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծի, որի 70-րդ հոդվածի համաձայն նախագահը միանձնյա ձեւավորում է կառավարությունը, մեր նախագծում կառավարության անդամների թեկնածությունները առաջարկվում են վարչապետի կողմից եւ միայն խորհրդարանի կողմից հաստատվելուց հետո նրանք նշանակվում են նախագահի կողմից: Այստեղ ոչ միայն խորհրդարանը եւ նախագահը զսպում են մեկը մյուսին, այլեւ չի խախտվում պառլամենտարիզմի սկզբունքը, քանի որ վերջին նշանակված կառավարությունը պատասխանատու է Ազգային խորհրդի առաջ կանգնել:

Սահմանադրական հանձնաժողովի հիմնական օրենքի նախագծի 70-րդ հոդ. 6-րդ կետի համաձայն, նախագահը ցանկացած պահի իր ցանկությամբ կարող է ազատել վարչապետին: Բացի այդ, 70-րդ հոդ. 9-րդ կետը սահմանում է, որ նախագահը, ոչ թե վարչապետը, հրավիրում եւ նախագահում է կառավարության նիստերը: Ըստ էության, վարչապետի պաշտոնը հիմնված է որպես ծանրարգել նախագահի համար, որը դե ֆակտո գործադիր իշխանության ղեկավարն է:

Սահմանադրության ՀՌԱԿ նախագծում խստորեն կարգավորվում են վարչապետի ազատման կարգը եւ այն դեպքերը, երբ կառավարությունը հրաժարական է տալիս (101 հոդ. 1,4,5 եւ 6 կետերը, 118 հոդ. 119 հոդ. 1,2 կետեր): Բացի այդ, նախատեսված են հնարավորություններ կառավարության շահերն Ազգային խորհրդի կամայականություններից պաշտպանելու համար: Այսպես, 119 հոդ. 3 կետի համաձայն, երբ խորհրդարանը երեք անգամ անընդմեջ մերժում է կառավարության ծրագիրը, ապա նախագահը պարտավոր է արձակել Ազգային խորհուրդը: 119 հոդ. 4 կետը սահմանում է վարչապետի կողմից կառավարության վստահության մասին հարցը խորհրդարան մտցնելու հնարավորություն, եւ երբ այն հավանության չարժանանա խորհրդարանի կողմից, ապա նախագահը կարող է վարչապետի առաջարկությամբ արձակել Ազգային խորհուրդը: Այդ հնարավորությունը կվերանա, երբ առաջին 30 օրվա ընթացքում խորհրդարանին հաջողվի ձայների պարզ մեծամասնությամբ ընտրել նոր վարչապետ: Նույն հոդվածի 5-րդ կետն արգելում է անվստահություն արտահայտել կառավարությանը ռազմական կամ արտակարգ դրության պայմաններում:

Այսպիսով, ի տարբերություն սահմանադրական հանձնաժողովի, որի մեջ գործադիր իշխանությունն ամբողջովին ներառվում է նախագահին, ՀՌԱԿ-ի սահմանադրական նախագծի մեր գործադիր իշխանությունն ինքնուրույն է եւ պաշտպանված:

Անցնելով 6-րդ՝ դատական իշխանությանը վերաբերող բաժնի վրա, հեղինակային կոլեկտիվը ելնում է նրանից, որ հարկավոր է հիմնել դատարանների ձեւավորման այնպիսի մեխանիզմներ, որն ապահովի նրանց անկախությունը նախագահից, օրենսդիր եւ գործադիր իշխանություններից եւ ապահովի դատավորների պաշտոնում իրավասու եւ փորձառու իրավաբանների նշանակման հնարավորությունը: Այդ նպատակով հիմնվում է իրավաբանական խորհուրդ, որը ներկայացնում է դատավորների պաշտոնի թեկնածուներին (Հոդ. 124): Իրավաբանական խորհուրդը բաղկացած է 9 անդամներից՝ ոչ պակաս, քան 20 տարվա մասնագիտական ստաժ ունեցող երեք դատավորներից, իրավագիտության բնագավառի, գիտական եւ ուսումնական հաստատությունների, ինչպես նաեւ փաստաբանների կոլեգիայի երեքական ներկայացուցիչներից: Իրավաբանական խորհրդի կազմը հաստատում է Ազգային խորհուրդը եւ նշանակվում է հանրապետության նախագահի կողմից: Յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ իրավաբանական խորհրդի կազմը փոփոխվում է մեկ երրորդով: Այն բանից հետո, երբ նշանակվում է կազմը, նրանք աշխատում են ինքնուրույն, այսինքն, նախագահը չի հանդիսանում տվյալ խորհրդի նախագահը, ինչպես որ դա արված է սահմանադրական հանձնաժողովի կողմից ներկայացված հիմնական օրենքի նախագծում: Իրավաբանական խորհուրդը դատավորների յուրաքանչյուր թափուր տեղի համար Ազգային խորհրդին առաջադրում է ոչ պակաս, քան երեք թեկնածու, որից հետո Ազգային խորհուրդը կատարում է իր ընտրությունը, իսկ նախագահը նշանակում է նրանց: Դատավորներ կարող են լինել 30 տարին լրացած, բարձրագույն իրավաբանական եւ ոչ պակաս, քան հինգ տարվա իրավաբանական աշխատանքային ստաժ ունեցող քաղաքացիներ: Սահմանադրական դատարանի համար ներադրվում է 10 տարվա իրավաբանական աշխատանքի ստաժ, իսկ դատարանի նախագահին ընտրում են նրա անդամները գաղտնի քվեարկությամբ:

Սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծում նույն նպատակներով նախատեսվում է «Արդարադատության խորհրդի» ստեղծում (Հոդ. 93): Այն կազմված է 8 անդամից, խորհրդի նախագահը ՀՀ նախագահն է եւ փաստորեն մասնակցում է նրա աշխատանքներին, նրա տեղակալն է արդարադատության նախարարը, եւս երկու անդամի նշանակում է ՀՀ նախագահը, իսկ մնացած չորս անդամներին ընտրում է Ազգային խորհուրդը: Երբ անգամ խորհրդի մնացած չորս անդամներն ընտրվեն նախագահի ոչ կողմնակիցների թվից, այնուամենայնիվ դժվար է հավատ ընծայել այդ խորհրդի անաչառությանը, երբ նրա նիստերը վարում է ինքը՝ նախագահը: Գոնե սահմանափակվեին նրանով, որ խորհրդի անդամների կեսին նշանակում է նախագահը, իսկ մյուս կեսին՝ խորհրդարանը, հաշվի առնելով այն, որ Ազգային խորհուրդը կոլեգիալ մարմին է եւ որ հնարավոր է նախագահի կողմնակիցներից որեւէ մեկի ընտրությունը, ապա ակնհայտ է դառնում նախագահի առավելությունը: Բացի ամեն ինչից, չմոռանանք, որ Արդարադատության խորհրդի նիստերում նախագահում է ինքը՝ ՀՀ նախագահը: Բացի այդ, այդ խորհուրդը թեկնածություններ է առաջադրում ոչ թե ինչ-որ մեկին, այլ ՀՀ նախագահին, այսինքն, այդ խորհրդի նախագահին (Հոդ. 70): Սահմանադրական դատարանը կազմված է 12 անդամից, որից 6 դատավորի ընտրում է Ազգային խորհուրդը եւ 6 դատավորի նշանակում է ՀՀ նախագահը: Թվարկի, խիստ վատ տպավորություն կթողներ, եթե այստեղ եւս նախագահ լիներ ՀՀ նախագահը, սակայն տվյալ հանգամանքը փոխհատուցվում է նրանով, որ ՀՀ նախագահն է առաջադրում սահմանադրական դատարանի նախագահի թեկնածությունը (57 հոդ. 6-րդ [illegible]): Բացի այդ (որը ոչ մի ժողո[illegible]րական պետության սահմ[illegible]ական պրակտիկայում չկա), [illegible] նախագահը կարող է դ[illegible] լիազորությունները եւ [illegible] անել սահմանադրական դ[illegible] իր կողմից նշանակված անդամներին (Հոդ. 7, 7-րդ կետ):

Այսպիսով, ի տա[illegible]րություն մեր նախագծի, սա[illegible]անադրական հանձնաժողովի նախագիծը նախագահին այ[illegible] մարմնի գլուխն է կարգում, որն ընտրում է դատավորներ եւ նրանց թեկնածություններ ներկայացնում է հենց ՀՀ նախագահին նշանակման համար, իսկ սահմանադրական դատարանը դարձնում է գրեթե լիովին հավելված նախագահին:

ՀՌԱԿ-ի սահմանադրական նախագծի 7-րդ բաժնի համաձայն, տեղական ինքնակառավարման մարմինները նախատեսվում են բոլոր մակարդակներում (գյուղ, քաղաք, շրջան): Նրանք ընտրվում են բնակչության կողմից եւ երաշխավորված կարգով կարող են պաշտպանել իրենց տեղական շահերը կենտրոնական իշխանությունների կամայականություններից:

Սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծի համաձայն (7-րդ գլուխ), տեղական ինքնակառավարման մարմինները նախատեսվում են միայն ստորին մակարդակներում: Ներադրվում է նոր վարչատարածքային միավորի՝ մարզի ստեղծում, որի մակարդակում չի նախատեսվում տեղական ինքնակառավարման մարմին: Այստեղ գործում է մարզպետը, որը նույնպես նշանակվում է ՀՀ նախագահի կողմից եւ նա ցանկանա, կարող է դադարեցնել տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշումները, կառավարության միջոցով արձակել համայնքի ղեկավարին (Հոդ. 104, 107): Օրինական հարց է ծագում՝ ի՞նչ կապ ունի կառավարությունը տեղական կառավարման մարմինների հետ:

Փաստորեն, այստեղ ամեն ինչ տնօրինում է ինքը՝ նախագահը: Կառավարության ղեկավար, հսկողություն դատական իշխանության նկատմամբ, տեղերում իր կուսակալներ, որոնք ամենազոր են, ցանկացած պահին խորհրդարանը արձակել՝ նման վիթխարի լիազորություններով բոլոր ժամանակներում եւ երկրներում օժտված են եղել միայն ինքնակալները կամ բռնակալները:

Եւ այսպես, փորձենք ողջ վերոշարադրյալն ընդհանրացնել: Աշխատելով նախագծի վրա, ՀՌԱԿ հեղինակային խումբը ղեկավարվել է նրանով, որ՝

1. Ուժեղ պետական իշխանության միակ նախադրյալը օրենքի գերակայությունն է, երբ ոչ ՀՀ նախագահը, ոչ իշխանության երեք ճյուղերից որեւէ մեկը հնարավորություն չունի հաշվի չնստելու մեկը մյուսի շահերի հետ, եւ այդ պատճառով չեն կարող դուրս գալ օրենքի շրջանակներից: Մինչդեռ սահմանադրական հանձնաժողովի նախագիծը նախագահին օրենքից վեր է դասել, որը, փաստորեն, ամենազոր է եւ ազատ անելու այն, ինչ կցանկանա:

2. Հեղինակային խումբը ղեկավարվել է ժողովրդավարության պահանջներով, որ իշխանությունը պետք է կախված լինի եւ զսպվի օրենքի կողմից, իսկ սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծում օրենքը կախված է նախագահի իշխանությունից:

3. Խումբը ելնում է իրավական պետության պահանջից՝ իշխանության ղեկի մոտ քաղաքական ուժերի փոփոխումը չի կարող արմատապես փոխել հանրապետության ընդհանուր քաղաքական գիծը (ինչպես որ դա տեղի է ունենում բոլոր ժողովրդավարական պետություններում. ԱՄՆ-ի կամ Ֆրանսիայի նախագահի փոփոխումը չի կարող փոխել տվյալ երկրների ստրատեգիական քաղաքական գիծը): Սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծի մեջ նախագահն այնքան հզոր է, որ կարող է հաշվի չնստել ժողովրդի, էլ չենք խոսում ընդդիմության շահերի հետ, կարող է քաղաքականության գիծը փոխել, ինչպես կամենա: ՀՌԱԿ նախագիծը չի ասում, թե նախագահն այդ քայլերին անպայման կգնա, այլ ընդգծում է, որ նա նման հնարավորություն ունի, ինչ ինքնին վտանգավոր է:

4. ՀՌԱԿ նախագիծը ելնում է ժողովրդավարության այն սկզբունքից, ըստ որի փոքրամասնությունը պետք է ունենա իշխանության ստանալու եւ ուրեմն մեծամասնություն կազմավորվելու մեխանիզմներ: Այսպես, Ֆրանսիայում ընդդիմությունը խորհրդարանում ստացել է տեղերի մեծամասնությունը, դարձել մեծամասնություն, եւ այդ իրավիճակում այնպիսի կարեւոր հարցերում, ինչպես կառավարության ձեւավորումն է, վճռական խոսքը խորհրդարանինն է պատկանում: Նման մեխանիզմ չի նախատեսում սահմանադրական հանձնաժողովի նախագիծը: Պատկերավոր ասած, կորցնել չարժե հաղթանակը խորհրդարանային ընտրություններում, քանի որ, ըստ այդ նախագծի, միեւնույն է, հաղթանակած ուժերը ոչ մի հնարավորություն չեն ստանում մասնակցելու քաղաքական գործընթացներին:

Վերոշարադրյալից պարզ է դառնում, որ քննարկվող նախագծերի միջեւ տարբերությունները լոկ հայեցակարգային, ավելին՝ աշխարհայացքային բնույթ ունեն:

ՀՌԱԿ-ի սահմանադրական նախագծի կենտրոնում մարդը եւ քաղաքացին է, իսկ սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծի կենտրոնում՝ նախագահը:

ԱՐՄԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Իրավաբանության թեկնածու, դոցենտ,
«2-Ա» գիտահետազոտական կենտրոն

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԱՐՏՈՆԱԳՐՎԱԾ «ԴԱՎԻԹ ԱՆՀԱՂԹ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է 1993–94 ՈՒՍ. ՏԱՐՎԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր տիպի համալսարանը հիմնված է մշակութաբանական համակարգային էվոլյուցիոն սկզբունքների վրա, որը ենթադրում է նրա ներառումը ազգային եւ համաշխարհային գոյատեւման ծրագրի մեջ:

1. Ժողովրդագիտության եւ լինգվոերկրագիտության ֆակուլտետ.
ա) հայագիտության (15 տեղ)
բ) անգլիագիտության (15 տեղ) Վ. Վ. Կարապետյանի անվան,
գ) ամերիկագիտության (15 տեղ) եւ
դ) իրանագիտության (15 տեղ) եւ
ե) ճապոնագիտության (15 տեղ) բաժիններ:

2. Միջազգային հարաբերությունների (դիվանագիտության) ֆակուլտետ (25 տեղ).
ա) խաղաղօվկիանոսյան երկրներ
բ) արաբական երկրներ
գ) Ֆրանսիա Բենիլյուքսի երկրներ.

3. Ստեղծագործական ֆակուլտետ.
ա) հեռուստատեսային եւ ռադիոլրագրության (15 տեղ)
բ) հեռուստատեսային ռեժիսուրայի (10 տեղ) բաժիններ:

Ուսուցման տեւողությունը հինգ տարի է: Անհրաժեշտության դեպքում համալսարանում կարելի է սովորել անհատական գրաֆիկով:
Համալսարանում կարող են միաժամանակ սովորել մյուս բուհերի ուսանողները, ձեռք բերելով հումանիտար բնագավառի երկրորդ մասնագիտություն՝ ներկայացնելով տեղեկանք այն բուհերից, որտեղ նրանք սովորում են:
Ուսումը վճարովի է: Դրամական կուրսի էական փոփոխման դեպքում համալսարանն իրեն իրավունք է վերապահում փոխել ուսման վարձի չափը:
Ձեռնարկություններն ու կոոպերատիվները պայմանագրային կարգով կարող են ուսուցման համար գործուղել դիմորդներ՝ համալսարանի ընթացիկ հաշվին փոխանցելով նրանց ուսուցման վարձը:
Ընդունելությունը կանցկացվի մրցութային կարգով: Դիմորդների մրցութային ընտրությունը կատարվում է դիմորդների մտավոր ունակությունների բացահայտ անհատական տեստավորումով եւ հարցազրույցի հիման վրա, որն անց է կացնում «Սոցիոն» սոցիոլոգիական անկախ կենտրոնը:
Ընդունելությանը մասնակցելու համար դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը՝ ա) դիմում համալսարանի ռեկտորի անունով, բ) միջնակարգ, միջնակարգ մասնագիտական, կամ բարձրագույն կրթության վկայական կամ դիպլոմ, գ) բուժտեղեկանք (88 ձեւ) դ) 6 լուսանկար (3x4 չափի), ե) ինքնությունը հաստատող փաստաթուղթ:
Ընդունելության մրցույթին մասնակցելու համար դիմորդը պետք է վճարի 3000 դրամ, որը, անկախ քննությունների արդյունքներից, չի վերադարձվում նրան:
Գործերն ընդունվում են մ/թ հուլիսի 26-ից, ամեն օր, ժամը 11:00-17:00, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ընդունող հանձնաժողովին.
Երեւան, Դեմոկրատության հրապարակ, Միությունների տուն, 1-ին հարկ, ուսումնամեթոդական կենտրոն, 13 սենյակ: Հեռ. 52-05-90

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

Բախումներ

ԱՄՆ ՀԵՌԵՎԱԶԻ՞Ր ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Քլինթոնի վարչակազմում տարաձայնություններ կան այն մասին, թե ինչ դեր պետք է խաղա Ամերիկան նախկին Խորհրդային Միության ծայրամասերում ընթացող ռազմական բախումներում։ Այս կոնֆլիկտներից մի մասի մեջ ռուսական զորքերը ներգրավված են ուղղակիորեն։ Ահա թե ինչ է գրում «Նյու Յորք թայմզը» օգոստոսի 23-ին։

Հաջորդ շաբաթ վարչակազմը նախատեսում է ձեւակերպել իր արտաքին քաղաքականությունը, որտեղ նա ցանկանում է տեսնել իր զինուժի մասնակցությունը ՄԱԿ-ի խաղաղապահ գործողություններում։

Պատերազմը, որը ներառել է Ռուսաստանի իրավական սահմաններից դուրս գտնվող Եվրասիայի հզոր ռազմական մեքենան, իսկապես ԱՄՆ ուշադրության առարկան է։ Բայց ռազմական կամ նույն ագրեսիվ դիվանագիտական միջամտությունը ճիշտ արձագանք չէ։ ԱՄՆ-ը կարող է ավելի կառուցողական դերում ունենալ, եթե իր ջանքերը կենտրոնացնի ռուսաստանյան բարեփոխումների դանդաղ ընթացքը խթանելուն, քան կարգավորի ճգնաժամի խորը դրաման։

Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի իրադարձությունները լիովին կանխատեսելի էին։ Երբ 1991-ի դեկտեմբերին Խորհրդային Միությունը տրոհվեց, չորս դարի ընթացքում ձեւավորված ռուսական կայսրությունը [illegible] եղավ։

Ռուսաստանի նպատակներին եւ քմահաճույքներին ծառայեցնելու համար նոր անկախացած երկրների քաղաքականությունը, ժողովրդագրական պատկերը եւ սահմանները երկար ձեռնածությունների առարկա են եղել։ Այժմ հակա եւ դրդմոսկովյան խմբավորումները պայքարում են այդ երկրները ղեկավարելու համար։ Ադրբեջանում, Վրաստանում եւ Հայաստանում, որտեղ ամենակատաղի բախումներն են տեղի ունենում, անկախությունը հանկարծակի ձեռք բերվեց, այն դեպքում, երբ վարկաբեկված խորհրդային ապարատչիկներից, անփորձ ազգայնականներից ու կրոնական այլախոհներից բացի այլ ազգային քաղաքական առաջնորդներ գոյություն չունեին։ Ավելին, գործուն ազգային բանակներ չկան, ինչն առաջացրել է բացում նախկին խորհրդային բանակի ռուսական միավորների եւ իրար հակառակորդ տեղացի պատերազմի իշխանիկների անկարգապահ բանդաների համար։

Այս նախկին խորհրդային հանրապետություններում ռուսական անցումային ռազմական ներկայության պատճառներ կան եւ ամենահզոր պատճառն այնտեղ ռուսական ազգաբնակչության իրավունքների պաշտպանությունն է, որն այժմ հայտնվել է ծանծաղուտում, Ռուսաստանի սահմաններից դուրս։

Բայց անկախ երկրների սեփական քաղաքականության մեջ ռուսական զինուժի քաղաքական միջամտությունը ոչ մի արդարացում չունի։ Միջամտությունը հիմնականում Բորիս Ելցինի քաղաքական ընդդիմադիրների եւ կովկասյան ու միջինասիական հանրապետություններում տեղակայված ռազմական միավորումներում նրանց դաշնակիցների պատգամների շնորհիվ է։ Վաշինգտոնը պետք է վճռականորեն հանդես գա, երբ ռուսական զինուժը ոտնձգություն է կատարում անկախության եւ միջազգային իրավունքի դեմ, առանց վախենալու, որ նման քննադատությունը որեւէ կերպ կվնասի Ելցինի կառավարությանը։

Ազգայնական զգացմունքը ռուսական քաղաքականության հզոր գործոն է։ Բայց Միացյալ Նահանգները եւ արեւմտյան մյուս երկրները պետք է զգուշորեն ու հետեւողականորեն զգուշացնեն Ռուսաստանին, որ միջազգային օրենքների հետ խաղալուց թույլ տրված սխալները կարող են մեկուսացնել Ռուսաստանը։ Ավելի փորձառու մոսկովյան քաղաքագետների առաջ նրանք պետք է առաջ քաշեն այն փաստարկը, որ կայսերական պատերազմները ամենեւին պետք չեն երկրի լարված տնտեսությանը։

Մյուս կողմից զորքերի այլ երկրներ ուղարկելը, նույնիսկ ՄԱԿ-ի դրոշի տակ, եւ լայնորեն հռչակված ԱՄՆ մտադրությունները կարող են նվաստացուցիչ եւ սադրիչ թվալ շատ ռուսների։

Ամերիկայի ամենակենսական շահը նախկին Խորհրդային Միությունում բարեփոխված ու խելամիտ մոսկովյան կառավարության գոյատեւելն է։ Այս առումով լավագույն աջակցությունը հետեւողական առատ օգնությունն է Ռուսաստանում տեղի ունեցող բարեփոխումներին, այլ ոչ թե կայսրության սահմաններին հետեւելու տպավորիչ դեր ստանձնելը։ ■

Չինաստան

Գրաքննությունը միջամտում է

Կաննի միջազգային կինոփառատոնի ավարտից անմիջապես հետո «Ազգում» տպագրել էինք տեղեկատվություն մրցանակի արժանացած ֆիլմերի մասին։ Հիշեցնենք, որ ներկայացված 23 ֆիլմերից «Ոսկե արմավենի» գլխավոր մրցանակը կիսել էին երկու ֆիլմեր՝ Նոր Զելանդիայի կին ռեժիսոր Ջեյն Կամպիոնի «Դաշնամուրը» եւ չինացի ռեժիսոր Չեն Քեյգի «Ցտեսություն իմ սիրուհուն» ֆիլմերը։

The Economist անգլիական հայտնի հանդեսի օգոստոսի 6-ի համարից տեղեկանում ենք, որ Չինաստանում հուլիսի 28-ին նախատեսված երկրորդ ֆիլմի պրեմիերան դառնում է միաժամանակ նրա վերջին ցուցադրումը։ Այդ պրեմիերայի ընթացքում ֆիլմի ռեժիսորն ու դերակատարները խնդրում են, որ թույլատրվի ցուցադրումը, բայց գրաքննությունն անդրդվելի է մնում եւ կտրականապես մերժում։ Ասում են, թե մասնավոր դիտումի ժամանակ Քաղբյուրոյի անդամները զզվանքով հեռացել են դահլիճից։

Ֆիլմը պատմում է Պեկինի օպերայի երկու տղամարդ երգիչների մասին, հանրապետության ստեղծման օրվանից մինչեւ նահրնացիների օկուպացիան եւ հետագայում կոմունիստական իշխանության հաստատումը երկրում։ Չնայած պոռնոգրաֆիական տեսարաններ չի պարունակում, նրանում տեղ գտած թեմաներից մեկը, այնուամենայնիվ, միասեռականությունն է, ավելի ճիշտ՝ արվամոլությունը, որն արգելված է Չինաստանում։

Երկու կերպարներն էլ իրարահաջորդ կառավարությունների օրջանում գտնվում են ընդդիմադիրների շարքերում եւ կոմունիստական իշխանության օրոք երկրի պայմանները նույնքան, եթե ոչ ավելի վատ են ներկայացված, որքան մյուս իշխանությունների օրոք։ Ցնցող տպավորություն է թողնում հատկապես ֆիլմի վերջին տեսարանը։ 1970 թվականն է, երկու ընկերները՝ Չենն ու Դուանը, վերապրելով բոլոր ժամանակների սարսափներն ու դժվարությունները, դարձյալ միասին են եւ իրենց արդեն հոյակապ բերած «Ցտեսություն իմ սիրուհուն» օպերայի նոր բեմադրության վերջին փորձերին են մասնակցում։ Սակայն Չենը, որ դեռեւս հոգեպես տանջվում է եւ անցյալի անախորժություններից, եւ Դուանի հանդեպ տածած իր անպատասխան սիրուց, վերցնելով նրա թուրը, ինքնասպան է լինում, ցանկանալով երեւի ասել, որ ակնկալված բարեփոխությունների անընդհատ ծգձգումն ու չկատարելը մարդկանց հուսահատության են մղում։

«Ազգ»

Դալլաս

Չորս նոր սպառնալիք ԱՄՆ-ի համար

ԱՄՆ-ը հաղթող դուրս եկավ «սառը պատերազմից», որի ընթացքում գլխավոր մրցակիցը Խորհրդային Միությունն էր, հայտարարեց ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Լես Էսփինը, երկու օր առաջ ելույթ ունենալով Տեխասի նահանգի Դալլաս քաղաքում անցկացվող «Օտար պատերազմների վետերաններ» կազմակերպության խորհրդաժողովում։ Սակայն այդ հաղթանակը, շարունակեց նա, Պենտագոնի համար նոր խնդիրներ ծնեց, քանի որ աշխարհում սկսեցին ծագել սկզբունքորեն նոր սպառնալիքներ։

Պենտագոնի ղեկավարն առանձնացրեց սպառնալիքների չորս նոր տեսակներ, որոնց, իր խոսքերով, առաջացնում պետք է դիմակայի ԱՄՆ-ը։

Նախեւառաջ, խումբը որոշ շրջանային տերություններից, օրինակ, Իրանից, Իրաքից եւ ԿԺԴՀ-ից բխող հնարավոր սպառնալիքի մասին է։ «Այդ երկրները կարող են սպառնալ մեր ազգային անվտանգությանը, մեր դաշնակիցներին եւ բարեկամներին», նշեց Լ. Էսփինը։ Եվ նման պետություններին դիմակայելու համար հարկավոր է պատշաճ մակարդակի վրա պահել զինված ուժերի գործունեությունը։ Այլ կերպ ասած, չպետք է մոռանալ, որ մենք դարձյալ ապրում ենք շատ անհանգիստ եւ վտանգավոր աշխարհում»։

ԱՄՆ-ի համար սպառնալիքների երկրորդ խումբը կապված է զանգվածային բնաջնջման զենքի տարածման խնդրի հետ, շարունակեց նախարարը։ ԽՍՀՄ տրոհումից հետո ծագած որոշ նոր պետություններ կարող են դառնալ միջուկային տերություններ։ Չի կարելի բացառել, որ խիստ անկայուն քաղաքական իրադրության մեջ խորհրդային մարտավարական միջուկային [illegible]րը որեւէ սեւ շուկայում վաճառվեն ահաբեկչական կազմակերպությունների կամ դրանց պաշտպանող պետությունների։

ԱՄՆ-ի անվտանգության համար երրորդ սպառնալիքը «ազգային տնտեսության դանդաղ զարգացումն է», քանզի երկարաժամկետ հեռանկարով երկրի անվտանգությունը կախված է հենց իր տնտեսական զորությունից, նշեց նախարարը։ Կարելի է տնտեսության վրա բարենպաստ կերպով ազդել երկու եղանակներով. առաջինը Պենտագոնի գործունեությանը տրվող հատկացումների խելամիտ նվազեցումն է, որի շնորհիվ ազատվող դրամները կփոխադրվեն քաղաքացիական ճյուղեր, իսկ երկրորդը պաշտպանական բյուջեի առավել արդյունավետ օգտագործումն է, որի դեպքում նախապատվությունը տրվում է առավել հեռանկարային տեխնոլոգիական ճյուղերի զարգացմանը։

Լ. Էսփինի խոսքերով, չորրորդ եւ վերջին սպառնալիքը վարկածային բնույթ ունի։ «Մեզ համար սպառնալիք է ներկայացնում նախկին ԽՍՀՄ-ում եւ մյուս երկրներում բարեփոխումների հնարավոր ձախողումը։ Եթե նախկին կոմունիստական հանրապետություններում կամ որեւէ այլ տեղում իշխանության գլուխ անցնեն բռնապետները, ապա աշխարհը պակաս անվտանգ կդառնա։ Անկասկած, դա նաեւ կնշանակի ԱՄՆ-ի պաշտպանական ծախսերի ավելացում», ընդգծեց նախարարը։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ֆրանսիա

Պատրիկ Դեւեջյան. Կառավարությունը պետք է լսի չափավորականներին

Ինչպես հայտնի է, Ֆրանսիայի նոր վարչապետ Էդուար Բալադյուրը եւ ներքին գործերի նախարար Շառլ Պասքուան նոր կառավարության կարեւոր միջոցառումներից մեկն են համարում ներգաղթի խիստ սահմանափակումը։

Ամիսներ առաջ այդ նպատակով նրանց ներկայացրած օրինագիծը հայտնի է «Պասքուայի օրինագիծ» անունով։ Օրերս երկրի կառավարության բարձրագույն Սահմանադրական խորհուրդը մասնակիորեն կամ լիովին մերժեց օրինագծի 51 հոդվածներից 8-ը, որոնք առնչվում են մասնավորապես ապաստանի իրավունքին, ընտանիքների միավորմանը, խառն ամուսնություններին եւ «դատական մեղադրանքին»։

Շառլ Պասքուան վճռականորեն դեմ արտահայտվեց սահմանադիր դատավորների այդ մեղմացուցիչ վճռին։ Օգոստոսի 15-ին նա Ֆրանս-պրես գործակալությանը հայտարարեց, թե «բարձրագույն իրավադատությունն անսխալական չէ եւ կառավարությունը խանգարում է վարելու իր քաղաքականությունը»։ Նախկին ներգործնախարար Միշել Պոնյատովսկին (Ֆրանսիայի ժողովրդավարության միություն) «Ֆիգարո» թերթին նույնիսկ հայտարարեց, թե «հարկավոր է վերանայել Սահմանադրական խորհրդի կարգավիճակը»։

Մինչդեռ աջակողմյան հանրապետական կուսակցության ներկայացուցիչ, Օ դը Սենի նահանգի պատգամավոր, Անտոնիի քաղաքա[illegible] Պատրիկ Դեւեջյանը «Ֆիգա[illegible]» օգոստոսի 16-ի համարում [illegible] հայտնեց, որ Սահմա[illegible] խորհրդի վճիռները [illegible] պատճառն այն է, որ [illegible] նախագահին [illegible] է եւ [illegible]ության նախագահը, եւ դա [illegible] տպավորություն [illegible]։ «1981 թ. ձախերն ընդդ[illegible] էին սոցիալիստների առաջին օ[illegible]ներին առնչվող վճիռների դեմ. Սակայն խորհրդի իրավադատությունը մեծական է, այն ուղղված է քաղաքացիների ազատությունների ափին», ասաց Դեւեջյանը։ Նա ավելացրեց, որ խորհրդարանում երբեմն ընդունվում են հապճեպորեն քվված օրինագծեր, մինչդեռ Սահմանադրական խորհուրդը պաշտպանում է դրանց ճանապարհին։

Անդրադառնալով ընդհատակյա ներգաղթի խնդրին, Պատրիկ Դեւեջյանը դա համարեց թշվառության հետեւանք, որին կարող է վերջ դնել միայն զարգացումը։

«Ֆրանսիան իրավունք ունի կար[illegible] օտարերկրացիների մուտքն իր տարածք, քանզի վերահսկողության բացակայությունը խախտում է երկրի ներքին համաձայնությունը։ Սակայն խորհրդարանային բանավեճերի ընթացքում [illegible]թյան լուրջ դրսեւորումներ եղան թե աջերի եւ թե ձախերի կողմից։ Կառավարությունը պետք է ճիշտ կվարվեր, եթե իր իսկ շահերից ելնելով ավելի շատ լսեր խորհրդարանային մեծամասնության չափավորական ներկայացուցիչներին», եզրակացրեց Պատրիկ Դեւեջյանը։

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Լուրերի Հոսք

ՀԱՀ-ում տնտեսական անկումը շարունակվում է

Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունում գործարար ակտիվության շարունակվող անկումը հանգեցրել է այն բանին, որ այդ երկրում անգործ է մնացել տնտեսապես ակտիվ բնակչության 46 տոկոսը։ Ինչպես նշվում է Հարավաֆրիկյան Հանրապետության ռեզերվային բանկի ամենամյա հաշվետվության մեջ, այդ անչափ բարձր ցուցանիշը գերազանցել է փորձագետների ամենապեսիմիստական կանխատեսումները։ Նրանք ենթադրում էին, թե մշտական վաստակ չունի հարավաֆրիկացիների մոտ 40 տոկոսը։ Այս տարի համախառն ազգային արտադրանքի արտադրությունը կրճատվել է 13,5 տոկոսով։ Ներկայումս բնակչության մեկ շնչին ընկնող եկամուտը, որ գնահատվում է տարեկան 3200 ռանդ, գտնվում է 1971 թ. մակարդակի վրա։ Այդուհանդերձ, զեկուցագրի հեղինակները ընդգծում են, որ ներկայումս «ՀԱՀ-ի տնտեսությունը պատրաստ է լճացման հաղթահարման համար» եւ «որոշ դրական միտումներ են նկատվում տնտեսական զարգացման մեջ»։ Դրանց թվում նշվում են [illegible] տարվա երաշտից հետո գյուղատնտեսության մեջ նկատվող վերելքը, մի շարք խոշոր արդյունաբերական նախագծերի իրականացման նախաձեռնումը, երկրի վճարային հաշվեկշռի բարելավումը։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Հին մեղքերի համար պատասխանատու են նոր իշխանություննե՞րը

Վարշավայի պայմանագրի կազմակերպության զորքերի Չեխոսլովակիա մտնելու 25-րդ տարելիցի կապակցությամբ չեխական «Մլադա ֆրոնտա դնես» թերթը հանդես է եկել հոդվածով, որտեղ բողոքներ են ներկայացվում Ռուսաստանի ղեկավարությանը։ «1968 թ. օգոստոսը, ընդգծվում է հոդվածում, անմիջականորեն առնչվում է Ռուսաստանին։ Ռուսաստանի ներկայիս ղեկավարությունը դրա հետեւանքների համար պատասխանատվության իր բաժինն ունի բոլորից այն պատճառով, որ Ռուսաստանը իրեն հռչակել է նախկին ԽՍՀՄ իրավահաջորդը. հետեւաբար նա ստանձնել է դրանից բխող բոլոր իրավունքներն ու պարտականությունները։ 25 տարի ետ գնալով, անկարելի է չվերհիշել, որ այժմ էլ ռուսաստանցի օրենսդիրների մեջ մեծամասնություն են կազմում այն մարդիկ, որոնք այս կամ այն կերպ նպաստեցին զորքեր մտցնելուն։ Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանի նախագահին, նա անձամբ Չեխոսլովակիայի օկուպացմանը չի առնչվել։ Սակայն հավանություն է տվել դրան, արդեն այն ժամանակ զբաղեցնելով կուսակցական բավական բարձր պաշտոն։ Ամբողջ աշխարհը համաձայն Ռուսաստանում ժողովրդավարություն կառուցելու Բորիս Ելցինի ձգտմանը, հակառակ նրա անցյալին։ Բայց դա չի նշանակում, թե աշխարհը պետք է մոռանա դրա [illegible]։ Եվ ռուսական հերթին [illegible] մոռանա [illegible]»։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Գլազեւը պաշտոնազո՞րկ

Արտաքին տնտեսական կապերի եւ արտաքին տնտեսական քաղաքականության խորհուրդն օգոստոսի 24-ին որոշում է ընդունել [illegible] նախարար Սերգեյ Գլազեւին ետ վերցնել շաբաթ օրը ներկայացրած դիմումն աշխատանքից ազատվելու մասին։ Արտաքին տնտեսական կապերի նախարար Սերգեյ Գլազեւը հայտարարել էր, որ լքում է պաշտոնը միջգերատեսչական հանձնաժողովի իր հանդեպ առաջ քաշած մեղադրանքների կապակցությամբ։ Խորհուրդը, որը միավորում է արտաքին տնտեսական գործունեությամբ զբաղվող հիմնական ձեռնարկությունների տնօրեններին, լուրջ անհանգստություն է հայտնել նախարարության եւ եւ նախարարի հանդեպ ծավալված գործունեության կապակցությամբ։ Խորհրդի կարծիքով, դա «քաղաքականապես անպատասխանատու կառույցների սադրանք է, նոր վկայություն կառավարությունում տիրող անկազմակերպության, միջազգային պարտավորությունների հանդեպ անպատասխանատու վերաբերմունքի»։

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Լուրեր Հատ

Ռուսաստանի բյուջեն աղետալի է

ՌԴ կառավարությանը կից ժողովրդական տնտեսության ակադեմիայի ռեկտոր, հայտնի տնտեսագետ, ակադեմիկոս Աբել Աղանբեկյանը հայտարարել է, որ Գերագույն խորհրդի ընդունած 22 տրիլիոն ռուբլի դեֆիցիտով բյուջեն «աղետ է, ֆինանսների լիակատար խաթարում, անցում հիպերինֆլյացիայի, եւ, որպես հետեւանք, ժողովրդի հսկայական աղքատացում»: Աղանբեկյանը նշել է, որ տնտեսական խառնաշփոթի հիմնական գործոնն այն է, որ Ռուսաստանը գտնվում է կենտրոնացվածից շուկայականի անցման շրջանում, որը սկսվեց չնախադեպ անկայունությամբ, եւ, ըստ երեւույթին, վատթարացումը դեռեւս աճելու է: Ճգնաժամը ավելի խորացրեց ԽՍՀՄ փլուզումը, քանի որ նորանկախ երկրների հետ չկան նորմալ տնտեսական հարաբերություններ, իսկ տնտեսական խնդիրները քաղաքականության դաշտում դարձնելը կարող է բույլ չտալ դուրս գալ ճգնաժամից:

ՎԶԵԲ-ը ֆինանսավորում է Ռուսաստանի նավթարդյունահանությունը

Դաշնակցային Ռուսաստանը եւ Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը 174,3 միլիոն դոլարի փոխառության համաձայնագիր են ստորագրել: Այդ գումարը հատկացվելու է «Պուրնեֆթեգազ» միավորմանը, որը Միջազգային բանկից եւս 158 միլիոն դոլարի լրացուցիչ վարկ է ակնկալում: Երբ վարկային հատկացումները կատարվեն նախատեսվածի ամբողջ ծավալով, սպասվում է, որ նավթարդյունահանող այդ միավորումը մի քանի տարվա ընթացքում 400 միլիոն դոլարի վարկ կստանա: Նախատեսվում է նաեւ, որ Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը եւ Միջազգային բանկը «Նավթային ծրագրի» իրականացման շրջանակներում կֆինանսավորեն «Կոգալիմնեֆթեգազ», «Վարեգաննեֆթեգազ» ու «Սուրգուտնեֆթեգազ» (ընդամենը 6) միավորումներին 1,053 միլիարդ դոլարի չափով: Նշենք, որ ֆինանսավորման հիմնական նպատակը եղած նավթահորերը վերականգնելն ու վերակառուցելն է: Իսկ արդեն տրված վարկի մարումը, ստորագրված փաստաթղթի համաձայն, Ռուսաստանը պիտի սկսի 1996 թվականից, վերջին մուծումը կատարելով 2008 թվականին:

Էկո-դոլ

Անգլերենը կփրկի Կղրղզստանը

ԱՄՆ-ը Կղրղզստանին օգնում է տնտեսական ճգնաժամից դուրս գալու եւ որպես խելացրես անկախ եւ ազատ պետություն ամրապնդվելու գործում: Այս մասին երեքշաբթի օրը հայտարարեց նախագահի Ասկար Ակաեւը, ելույթ ունենալով խաղաղության կորպուսի կամավորների երդմնառության արարողությանը: Կամավորները կզբաղվեն Կղրղզստանում անգլերենի ուսուցմամբ: Ակաեւի կարծիքով, ԱՄՆ եւ Կղրղզստանի հարաբերությունները այսօր կարելի է գնահատել որպես «զարգացած եւ երիտասարդ ժողովրդավարությունների միություն, որպես միեւնույն համամարդկային արժեքները դավանող երկու ժողովուրդների միություն»: Նրա կարծիքով, «անգլերենի ուսուցումը Կղրղզստանի կարգավիճակի բարձրացման հիմնական գործոններից է», ընդգծեց նախագահը:

ԻՏ

Ներկայացվեց «Մերսեդեսի» նոր մոդել

«Մերսեդես-Բենց» ֆիրման Լյուսեռնում ցուցադրեց փոքրածավալ մեքենայի նոր մոդել, որը նախատեսված է 5 ուղեւորի համար: «Մերսեդես-Վիզիոնի» քաշը 735 կգ է: Շաս ներքում օգտագործված է ալյումին, որը թեթեւացրել է ընդհանուր քաշը: Շարժիչը եռագլան է. կան դիզելային վառելիքի եւ բենզինի օգտագործման տարբերակներ: 100 կմ-ի վրա ծախսվում է 3,1 լիտր վառելիք: Առավելագույն արագությունը ժամում 150 կմ է, մեքենան 14 վայրկյանում զարգացնում է ժամում 100 կմ արագություն:

Սնարf

Մշակույթ

Նրա սիրտը Հայաստանում էր

Երկու-երեք շաբաթ առաջ էր, օգոստոսի սկզբներին, Քերո Անթոյանը Երեւանում էր, մենք դիտեցի հանդիպեինք, չստացվեց: Ոչինչ, մտածեցի, մյուս անգամ: Ուրեմն, «մյուս անգամը» կլինի արդեն մեր մյուս՝ հավիտենական կյանքում... Իսկ առաջին անգամ նրան հանդիպեցի 1988-ի նոյեմբերին, Լոս Անջելեսում: Իր ցուցահանդեսի բացումն էր, եւ ես, համոզ ինձ, անծանոթ էի նրա նկարչությանը: Ես զմայլված նայում էի նրա կտավները, մի քանիսն ինձ պարզապես մտանչելի թվացին, եւ մտածում էի, թե մենք հայաստանցիներս ինչքան մոտավոր գիտենք այն արվեստը, որ ստեղծվում է սփյուռքում: Այդ ցուցահանդեսին էլ ծանոթացանք, մինչեւ վերադարձս հանդիպեցինք մեկ-երկու անգամ, եւ ինձ համար ուրախություն էր համոզվել, թե նաեւ ինչ մաքրագույն նկարագիր է Քերո Անթոյանը՝ մտավորականը, արվեստագետը, հայը, պարզապես մարդը: Այդ օրերին էլ մենք ծրագրեցինք, որ նրա կտավները պիտի տեսնի նաեւ Հայաստանը (ափսո՛ս, նախ երկրաշարժը եղավ, որ մի քանի տարով երկրորդական դարձրեց մնացած ամեն ինչ, հետո դժվար եղավ ճարել Երեւանում, եւ ես զանգահարեցի Քերո Անթոյանին: «Բան մը կմտածենք», ասաց նա, առանց որեւէ հաստատ խոստում: Եւ ահա երկու ամիս անց ֆաքս ստացանք, թե բուրբը, վեց տոննա, այսինչ օրը կհասնի Երեւան, դիմավորեք: «Այբբենարանը» լույս տեսավ՝ անցյալ տարվա սկզբներին, եւ նախաբանի մեջ ես մի քանի բառ էի գրել նաեւ Քերո Անթոյանի մասին: Անցյալ տարվա մայիսին, երբ ես Լոս Անջելեսում էի եւ նրան նվիրեցի «Այբբենարանի» առաջին օրինակը, նա կարդաց նախաբանը եւ արտասվեց. «Անունս ըսելու հարկը չկար, հոռոտություն մը չէր ըրածս»:

Այդպիսի անշշուկ հայրենասեր դավ կտավները Հայաստան հասցնելու ծախսերը հոգալ):

Ես հավատում եմ, Քերո Անթոյանի ցուցահանդեսը կլինի Հայաստանում, իսկ նրա հավիտենական կյանքն իր կտավների մեջ է, որ անդարձանորեն հայ կերպարվեստի հավասի արժեքներից են:

Իսկ մարդը, հայրենասերը...

1991-ին Մշակույթի հայկական հիմնադրամը հրատարակության էր պատրաստել «Պատկերազարդ այբբենարան» ներքին սփյուռքի դպրոցների համար: Լավորակ թուղթ էր Քերո Անթոյանը: Երեւանում, Փարաջանովի տուն-թանգարանն այցելելով, նա նկատել էր, որ այնքան էլ վայել չեն տան վարագույրները, եւ մի քանի ամիս անց Երեւան են հասնում նոր, շքեղ վարագույրներ... Վստահ եմ, որ Քերո Անթոյանի նման «անշշուկ» հայրենասիրության բազում փաստեր կկայեն նաեւ ուրիշները եւ լավ գործ անելու, բայց «ստվերում մնալու» այդ ազնիվ կեցվածքին ամեն օր չէ, որ կարելի է հանդիպել Հայաստանում թե սփյուռքում:

Ինձ համար Քերո Անթոյանը սփյուռքահայ մտավորականի խորհրդանիշն էր, իր նկարչությունը սիրելի ու արտամոտ, իսկ մարդկային մաքրագույն նկարագիրը խոնարհումի արժանի:

Որտեղ էլ ապրեց Քերո Անթոյանը, նրա սիրտը Հայաստանում էր, որտեղ էլ իր հավիտենական օթեւանը գտավ, նրա սիրտը մնաց Հայաստանում:

ՎԱՐԴԳԵՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Մահացավ նկարիչ Քերո Անթոյանը

Օգոստոսի 19-ին Ֆրանսիայի Լիոն քաղաքում, 81 տարեկան հասակում սրտի կաթվածից մահացավ գեղանկարիչ Քերո Անթոյանը: Անթոյանը Լիոն էր եկել Հայաստանից Լոս Անջելես ճանապարհին, այցելելու իր Արես որդուն:

Նկարիչը ծնվել է Թուրքիայի Դերսին քաղաքում 1912 թ.: Թուրքական իշխանությունների հետապնդումներից փրկվելով նրա հայրը ստիպված էր փախչել Ամերիկա, թողնելով կնոջն ու երկու մանկահասակ երեխաներին: Մայրը մնաց ապրելու թրքերի մեջ, սակայն Քերոն վերադարձավ իր ծննդավայրը, հորական տան մոտ: Որպես փախստականներ որոշ ժամանակ Սիրիայում ապրելով տեղափոխվել են Ֆրանսիայի Մարսել քաղաք: Մարսելում Քերոն հաճախել է Ազգային դպրոց, բայց 15 տարեկանում հեռացել է եւ սկսել աշխատել որպես աշակերտ որմնանկարչի մոտ: Այդ ընթացքում նա արդեն հանդիպել էր ճանաչված նկարիչ Վարդան Մախոխյանի հետ, այդպես սկսելով արվեստագետի իր ճանապարհը: 1934 թ. 22-ամյա Քերոն մեկնեց Ամերիկա, որտեղ հանդիպեց հորը: Կարճ ժամանակ նկարիչ աշխատելուց հետո նա զորակոչվեց ամերիկյան բանակ, որտեղ հանդիպեց Վիլյամ Սարոյանին:

1944-ին նա տեղափոխվեց Լոս Անջելես, 1950-ին ամուսնացավ Մեղեդին Քասարջյանի հետ, եւ ունեցան երկու զավակ. Արեսը եւ Թամարը: Լոս Անջելեսում Անթոյանը ընդունվեց Իմանուէլ հայ Չուինարդ արվեստի ինստիտուտ եւ գերազանց ավարտեց այն:

Նրա առաջին անհատական ցուցահանդեսը տեղի ունեցավ Նյու Յորքի «Մոր դ'Արեգիեն» ցուցասրահում: 1953-ից ի վեր անցած 40 տարիներին նա իր աշխատանքներն է ցուցադրել ավելի քան 75 անհատական եւ խմբային ցուցահանդեսներում, ԱՄՆ-ի տարբեր քաղաքներում, Ֆրանսիայում եւ Հայաստանում: Նրա նկարները գտնվում են տարբեր պատկերասրահներում եւ ցուցահանդեսներում, բազմաթիվ մասնավոր հավաքածուներում, անբողջ աշխարհով մեկ:

Անթոյանի հուղարկավորությունը տեղի կունենա առաջիկա շաբաթ, օգոստոսի 28-ին Լոս Անջելեսում:

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Գարրի Կասպարով. «ՄՐՑԱՄԱՐՏԸ ԵՐԿԱՐԱՏԵՎ ՉԻ ԼԻՆԻ»

Ինչպես հայտնի է, Գարրի Կասպարովի եւ Նայջլ Շորթի միջեւ կայանալիք մրցամարտը ՖԻԴԵ-ն հայտարարել է անօրինական, քանի որ այն անցկացվելու է ոչ այդ միջազգային շախմատային կազմակերպության հովանու տակ:

Մենամարտը կսկսվի սեպտեմբերի 7-ին, որի նախապատրաստությունն ընթանում է ամբողջ թափով: Լոնդոնի կենտրոնում գտնվող «Սավոյ» թատրոնի դահլիճում լավագույն տեղերն արդեն գնված են: Բրիտանիայի առաջատար հեռուստաընկերություններից մեկը ժամ առ ժամ բացատրել է հաղորդման ժամանակը: Ընկերությունը համոզված է, որ հեռուստադիտողներն էկրաններից չեն հեռանա: Յուրաքանչյուր մարդ կարող է մասնակցել խաղին՝ կանխագուշակել հաջորդ քայլը: Եթե կռահես՝ կստանաս մրցանակ: Նախորդ մրցամարտերում այսպիսի պայմաններ երբեք չեն եղել:

Այսօրվա շախմատային աշխարհում ստեղծված իրավիճակն այստեղ անվանում են «Ինտելեկտուալ Բոսնիա»: Նկատի ունեն նրան կլանող խառնաշփոթությունը, բռնամտությունը: Իրադարձությունների նման զարգացման հավանականը սկսվել է անցյալ նոյեմբերին, Ֆիշերի եւ Սպասկու միջեւ մրցախաղից: Արեւմուտքում շատերը գտնում են, որ այն հրաժեշտ չսպասվեց, բայց փոխարենը ծնեց լիբը դրամատանակի պատասխանը:

Կասպարովի եւ Շորթի համար այս պատասխանը, իհարկե, ամենագլխավորն է: Ուստի նրանք մերժեցին այն առաջարկը, որ մրցախաղն անցկացնեն Մանչեսթրում, ՖԻԴԵ-ի հովանու տակ, ունենալով 1,2 միլիոն ֆունտ ստեռլինգ պարգեւ եւ որոշեցին խաղալ 1,7 միլիոնի համար (հաղթողը կստանա մեկ միլիոն, պարտվողը՝ մնացածը) եւ ստեղծեցին շախմատային պրոֆեսիոնալ մի միություն, որին ՖԻԴԵ-ն չի ճանաչում:

«Թայմս» թերթը, որի հովանու տակ պիտի անցնի հանդիպումը, լի է Կասպարովին աշխարհի չեմպիոնի կոչումից զրկելու ՖԻԴԵ-ի որոշման դեմ բողոքներով: Ով ասես չկա բողոքավորների ցուցակում՝ բրիտանական շախմատային ֆեդերացիան, Լատվիայից գրոսմայստեր Ալեքսեյ Շիրովը... «Կարելի՞ է, արդյոք, հավատալ, որ ՖԻԴԵ-ն իր շարքից դուրս չի շպրտի այլ շախմատիստների, եթե նրանք խաղան այն մրցույթներում, որոնք կանցնեն ոչ նրա հովանու տակ», հարցնում է «Թայմսը»:

Իսկ ի՞նչ է մտածում ինքը Կասպարովը: «Իմ վեճը ՖԻԴԵ-ի հետ ոչ թե քաղաքական քայլ է, այլ զուտ պրոֆեսիոնալ», պատասխանում է նա: Դա նոր սկիզբ է եւ իմ կյանքում, եւ շախմատի պատմության մեջ: Ես համոզված եմ, որ մեր մրցախաղը կբարձրացնի շախմատի հանրաճանաչությունը: Այն նվազ ոչնչացնական կլինի, քան ՖԻԴԵ-ի միջոցառումները»:

Կասպարովը չի կասկածում, որ կհաղթի Շորթին եւ որ մրցամարտը երկարատեւ չի լինի: Այնուամենայնիվ, 28-ամյա Շորթն էլ մարտականորեն է տրամադրված:

Ըստ «Լիտերատուրնայա Գազետայի»

Թուրքիան էլ համաձայնվեց

Հայաստանի Հանրապետության մինչեւ 16 եւ 18 տարեկան ֆուտբոլիստների հավաքականներն այս տարի առաջին անգամ կմասնակցեն Եվրոպայի հերթական առաջնությանը: Ինչպես հայտնի է, մինչեւ 18 տարեկանների խմբային մրցաշարում մեր թիմի մրցակիցներն են Թուրքիայի եւ Շվեյցարիայի հավաքականները: Հաշվի առնելով սոցիալ-տնտեսական ծանր կացությունը, Հայաստանի ֆեդերացիան առաջարկել էր մրցաշարը երկուսի փոխարեն մեկ շրջանով անցկացնել Շվեյցարիայում առանց ավելորդ ուղեւորությունների: ՈւԵՖԱ-ն հարգի լուծումը թողել էր մասնակիցներին: Շվեյցարիան բնականաբար համաձայնել էր իրեն ձեռնտու նման տարբերակին, իսկ Թուրքիան երկար ժամանակ լռում էր: Եւ ահա հայտնի դարձավ, որ Թուրքիայի հավաքականն էլ համաձայնվել է առաջարկին:

Նույն վիճակն էր նաեւ մինչեւ 16 տարեկանների համար, սակայն այստեղ բարդություն չառաջացավ: Հայաստանի, Հունգարիայի եւ Ուկրաինայի հավաքականներն անմիջապես համաձայնության եկան միայն մրցաշար անցկացնել Հունգարիայում: Արդեն 2 տարիքային խմբերում էլ հաստատվել են խաղացանկերը: Ահա մեր հավաքականների մասնակցությամբ հանդիպումների խաղացանկը:

Մինչեւ 16 տարեկաններ
1993 թ. հոկտեմբեր (Հունգարիա)
20-ին՝ Հայաստան-Ուկրաինա
22-ին՝ Հունգարիա-Հայաստան
Մինչեւ 18 տարեկաններ
1993 թ. հոկտեմբեր (Շվեյցարիա)
4-ին՝ Հայաստան-Թուրքիա
8-ին՝ Շվեյցարիա-Հայաստան

Խմբերում միայն 1-ին տեղ գրաված հավաքականները եզրափակիչների ուղեգիր ձեռք կբերեն:

Կրկին խոշոր հաշիվներ

«Արարատը» եւ «Շիրակը» շարունակելով մարել պարտքերը, անցկացրին հետաձգված հերթական հանդիպումները եւ խոշոր հաշվով հերթական հաղթանակները տարան:

«Արարատը» Աշտարակում 5-0 հաշվով առավելության հասավ տեղի «Քասախի» նկատմամբ, իսկ «Շիրակը» սեփական հարկի տակ 4-1 հաշվով պարտության մատնեց «Երազանքին»:

Յուրաքանչյուր նոր հանդիպում լրացուցիչ անգամ վկայում է, որ մրցանակակիրները որոշվելու են միայն ուժեղագույն քառյակի՝ «Բանանցի», «Արարատի», «Շիրակի» եւ ՀԱԸՄ-ի միջեւ խաղերի արդյունքներով: Նրանց խաղակարգերը լիչ թե շատ կարող է խառնել միայն «Վանը», մնացած դեպքերում իրոք մեծ անակնկալներ պետք է լինեն, քանի որ թիմերի խաղամակարդակների տարբերությունը, ցավոք, շատ մեծ է: Շատ կարեւոր է եւ մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում օգոստոսի 28-ին «Հրազդան» մարզադաշտում կայանալիք «Արարատ»-«Բանանց» հանդիպումը: Երկու թիմերը հնարավոր առաջատարներ են եւ կորցրել են 2-ական միավոր:

Առաջնության աղյուսակն օգոստոսի 26-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Բանանց	24	13	12	0	1	58-6
2. Շիրակ	20	13	10	0	3	47-13
3. ՀԱԸՄ	20	12	10	0	2	38-17
4. Արարատ	20	11	9	2	0	39-3
5. Վան	19	14	9	1	4	42-18
6. ՀԱՄ ՖԻԱՍ	13	14	6	1	7	29-27
7. Կանազ	13	14	6	1	7	20-25
8. Ցեմենտ	13	13	5	3	5	18-21
9. Երազանք	12	13	5	2	6	24-27
10. Նաիրիտ	12	13	5	2	6	13-26
11. Զվարթնոց	9	14	4	1	9	15-33
12. Իմպուլս	8	14	4	0	10	21-46
13. Քասախ	8	14	3	2	9	14-56
14. Մալաթիա-Կ.	5	14	1	3	10	8-41
15. Կոտայք	4	14	2	0	12	18-45

Շախմատային ընկերների հաջողությունը

Ավարտվեց շախմատի տղամարդկանց Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնությունը: Եզրափակիչ տուրը կտրուկ փոփոխություններ մտցրեց մրցաշարային աղյուսակում: Գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանը, որը ժամկետից շուտ ապահովել էր չեմպիոնի կոչումը, այնուամենայնիվ, մարտականորեն էր տրամադրված նաեւ վերջին տուրում: Այս անգամ նրա շախմատային զոհը դարձավ 2-րդ տեղում ընթացող Սմբատ Լպուտյանը, որը վերջին տուրից առաջ մեկ միավորով առաջ էր անցել մոտակա մրցակցից: Դա հնարավորություն տվեց գրոսմայստերի շախմատային ընկերոջը՝ Նորայր Քալանթարյանին, որը եզրափակիչ տուրում իր հերթին հաղթեց մասնակցի Նարեկ Սեֆերյանին, միավորներով հավասարվել Լպուտյանին եւ լավագույն գործակիցների շնորհիվ գրավել 2-րդ տեղը:

Ահա վերջին տուրի արդյունքները.
Մնացականյան-Դանիելյան 1-0
Եղիազարյան-Միրումյան 1-0
Արա Մինասյան-Գրիգորյան 1-0
Քալանթարյան-Սեֆերյան 1-0
Թավադյան-Համբարձումյան 1/2-1/2
Լպուտյան-Արտ. Մինասյան 0-1

Շախմատի ՀՀ բարձրագույն խմբի 1993 թ. առաջնության ամփոփիչ աղյուսակը.

1.	Արտաշես Մինասյան	9 միավոր
2.	Նորայր Քալանթարյան	6.5
3.	Սմբատ Լպուտյան	6.5
4.	Էդուարդ Մնացականյան	6
5.	Արմեն Եղիազարյան	6
6.	Արա Մինասյան	5.5
7-9.	Հրաչյա Թավադյան	5
7-9.	Տիգրան Գրիգորյան	5
7-9.	Նարեկ Սեֆերյան	5
10-11.	Արմեն Համբարձումյան	4
10-11.	Էլինա Դանիելյան	4
12.	Վիգեն Միրումյան	3.5

Բաժինը վարում է ՍԻՄՈՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

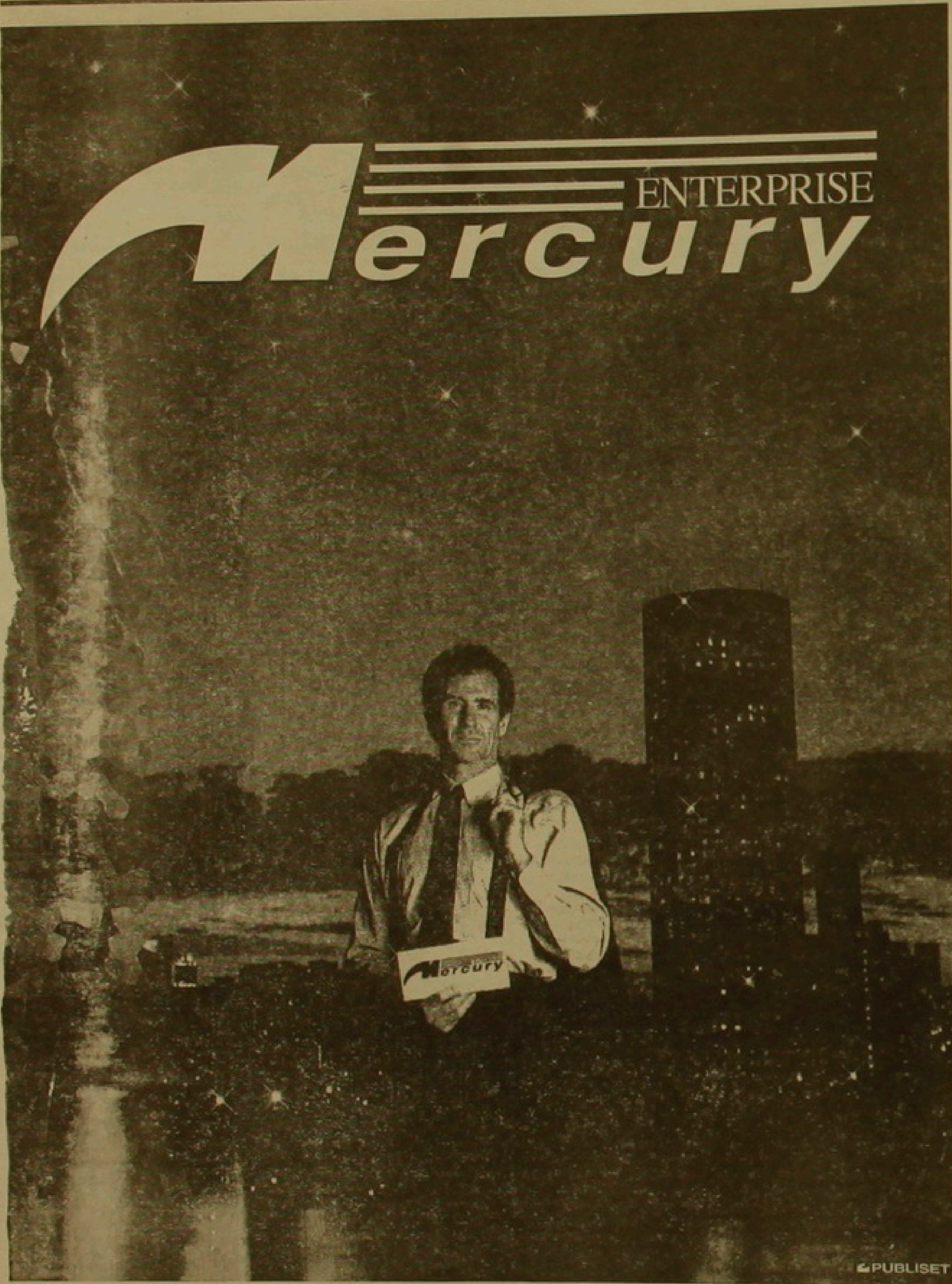

Մոտակա դրամական ռեֆորմի հետեւանքներից ազգաբնակչության շահերը պաշտպանելու նպատակով, «ՄԵՐԿՈՒՐԻ» ձեռնարկությունը երկու շաբաթով հայտարարում է 1961-1992 թթ. թողարկման թղթադրամների ընդունում 6 ամիս ժամկետով, որի դիմաց առաջարկում է 105%:

Փաստորեն Ձեզ հնարավորություն է ընձեռվում ոչ միայն կրկնապատկել Ձեր կարողությունը, այլեւ, փոխել Ձեր տրամադրության տակ գտնվող հին թողարկման թղթադրամները նորերով:

ENTERPRISE Mercury

Երեւան, Սայաթ Նովա 19,
«Անի» հյուրանոց, 6-րդ հարկ,
636 սենյակ հեռ. 59-46-36

Համառոտ Հատ

Նոր նամականիշ եւ ծրարներ Պապի այցի առթիվ

Սեպտեմբերին Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս Բ-ի Լատվիա կատարելիք այցի առթիվ «Լատվիաս պաստս» պետական ձեռնարկությունը նախատեսում է թողարկել նոր նամականիշ եւ յոթ ծրար, հաղորդում է Լետա գործակալությունը: Պապի դիմանկարով 15 սանտիմ արժողությամբ նամականիշի էսքիզը կատարել է լատիշ հայտնի նկարիչ Միերվալդիս Պոլիսը: Նամականիշը շրջանառության մեջ կդրվի օգոստոսի 28-ին: Հռոմի պապի պատկերով նամականիշի թողարկման իրավունքի համար «Լատվիաս պաստսը» Վատիկանին վճարել է 2500 լատ (մոտավորապես 3850 ամերիկյան դոլար): Նշան

Քսան գավաթ գարեջուր առանց վարժանքի

«Ստրակոնիցկի նեկտար» 10 աստիճանանոց գարեջրի 10 լիտր խմեց դրա սպառման 11-րդ միջազգային առաջնության հաղթողը, որն անցկացվում էր Չեխիայի Ստրակոնիցե փոքր քաղաքի «Ու Զբոռովսկու» ռեստորանում: Այդ մրցումներին կարող էր մասնակցել 18 տարին լրացած գարեջրի յուրաքանչյուր երկրպագու, սակայն ռեստորան մտնողը պետք է հաստատեր, որ ի վիճակի է միանգամից ըմպել մեկ գավաթ ոսկեգույն հեղուկ: Կարճատեւ ընդմիջումից հետո հավակնորդները վարժանք սկսեցին. եզրափակիչ հասնելու համար մասնակիցը պետք է մեկ ժամում խմեր 6 գավաթ: Եզրափակիչ հասավ 8 մարդ, այդ թվում մեկ ամերիկացի: Հաղթողը չեխ էր, որը պարգեւ ստացավ 10 հազար կրոն: Նշան

Հաշմանդամների շուրջերկրյա ճամփորդություն

Բորիս Ելցինը ողջերթ է հղել շուրջերկրյա ճամփորդություն ձեռնարկած երեք հաշմանդամների՝ Յուրի Շատրովալովին, Եվգենի Կլիչկովին եւ Ալեքսանդր Սուխանինին, որում հույս է հայտնել, որ «դա ոչ միայն մարզական, այլեւ նշանակալից քաղաքացիական ձեռնարկում է»: Հաշմանդամները, որոնք անցնում են հաշմանդամական նստակառքերով 11 հազար կիլոմետր են անցել Սանկտ Պետերբուրգից Վլադիվոստոկ, նրանք պատրաստվում են կրկնել այդ երթուղին:

Ափի մեջ տեղավորվող համակարգիչ

«Կոմպակ կոմպյուտեր կորպ»-ը հաղորդում է, որ ներկա տարի ներկայացնելու է փոխադրական, ձեռքի ափի մեջ տեղավորվող (հանդհելդ) համակարգիչներ: Դրանց մեջ զուգակցված են ավանդական համակարգչի հնարավորությունները մոբիլ հեռուստահաղորդակցությունների հետ եւ աշխատանքը ցանցում: «Կոմպակը» միակ ընկերությունն է, որն ԱՄՆ-ում այս տարվա առաջին եռամսյակում ավելացրել է իր բաժինը փոխադրական համակարգիչների ԱՄՆ-ի շուկայում: Նոր համակարգիչ... ված են ... թյունից օգտվելու հնարավորություն ընձեռել ինչպես սեղանի, այնպես էլ փոխադրական համակարգիչներից եւ աշխարհի այլ ծայրում գտնվող ցանցից, օգտագործելով «Մայքրոսոֆթ Վորդ» ծրագրային ապահովումը: Այն միեւնույն ժամանակ ապահովում է «Մոբիլ Քոմփանիենսի» եւ դեռ տողեր, ֆաքսիմիլային եւ պատճենահանող սարքեր: Նյու-Յորք

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ ... հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ